

GAZDASÁGI PROGRAM 2020-2024

2020. DECEMBER

**NAGYKOVÁCSI NAGYKÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA**

TARTALOMJEGYZÉK

I. ÖSSZEFOGLALÓ HELYZETKÉP	6
1. Történet	6
2. Demográfia, keresletelemzés	7
3. Az önkormányzati működés és berendezkedés főbb ismérvei	12
3.1 A helyi önkormányzatok által ellátott feladatok rendszere	12
3.2 Az önkormányzatok mozgásterének változása a feladatrendszer átalakulásával	13
4. Az infrastruktúra helyzete	15
II. A HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉST BEFOLYÁSOLÓ KÜLSŐ KÖRÜLMÉNYEK	19
1. Európai Unió	20
2. A helyi gazdaságstratégiát befolyásoló hazai dokumentumok	21
III. HELYI TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI POLITIKA	22
1. Településfejlesztési és gazdálkodási alapelvek	22
1.1 Integrált szemlélet	22
1.2. Társadalmi egyeztetésen alapuló fejlesztés és gazdaság-politika, a fenntarthatóság elve alapján	23
1.3 Költségvetési egyensúly szem előtt tartása	23
1.4 Pest Megye Területfejlesztési Konceptiójával (2014-2030) összhangban Nagykovácsi számára négy fejlesztési prioritás elfogadása ajánlható	23
1.5 A 2015-ben közösségi tervezés módszerével megalkotott 10 évre szóló Integrált Településfejlesztési Stratégia máig érvényes megállapításai	24
IV. AZ ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS ELEMEI	26
1. Pénzügyi gazdálkodás, adópolitika	26
2. A költségvetés főbb szerkezete és a várható tendenciák	27
3. Ingatlangazdálkodás	28
V. MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK ÉS BERUHÁZÁSOK 2015 – 2020. KÖZÖTT	29
1. Részben vagy egészben pályázati forrásból megvalósult fejlesztések	29
2. Az Önkormányzat saját forrásából megvalósított, 5 millió forintot meghaladó összegű fejlesztések	33
VI. AZ ELKÖVETKEZŐ ÖT ÉV KIEMELT FEJLESZTÉSI IRÁNYAI ÉS ÁGAZATI PRIORITÁSAI	33
1. Települési infrastruktúra fejlesztése	34
1.1 Településközpont, pihenőpark közösségi tervezése	34
1.2 Kossuth Lajos utca rekonstrukciója, fejlesztése	34

1.3 Helyi gazdaságfejlesztési koncepció	35
1.4 Úthálózat fejlesztése, járdák építése	35
1.5 Önerős útépités szorgalmazása - területnek megfelelő műszaki tartalommal	35
1.6 Temetőrekonstrukció, emlékkert, szóróparcella kialakítása	36
1.7 Kálvária kápolna környezete, stációk kialakítása	36
1.8 Generációk és hagyományok háza	36
1.9 Békás tó és környezete, továbbá az Ördög-árok forrás rehabilitációja	36
1.10 Záportározó megvalósítása, a csapadékvíz településünkön tartása	37
1.11 P+R, B+R parkolók kialakítása	37
2. Környezeti fenntarthatóság	37
2.1 Klímastratégia megalkotása, széleskörű kommunikációja és a stratégia megvalósítása	37
2.2 Levegőszennyezettségmérő és időjárásjelző állomások felállítása, a mérési adatok folyamatos feldolgozása és elemzése	38
2.3 Zöldhulladék koncepció kidolgozása, helyi komposztálás megvalósításának előmozdítása	38
2.4 Önkormányzati intézmények megújuló energiaforrásokkal történő korszerűsítése ...	39
2.5 Faültetési program folytatása, előzetesen fafelmérés készítése értékeléssel	39
2.6 Átfogó vízvezetési és vízgazdálkodási koncepció kidolgozása– csapadékvíz megtartása, természetközeli vízvisszatartó rendszerek lehetőségének megvizsgálása .	39
3. Turizmus, idegenforgalom fejlesztése	39
3.1 Turizmusfejlesztési koncepció és települési arculat kidolgozása	39
3.2 Kerékpárút építése	40
3.3 Helyi vállalkozók bevonása	40
3.4 Turisztikai alapinfrastruktúra megteremtése	40
3.5 Évszaktúrák, teljesítménytúrák	40
3.6 Hétfvégén is nyitva tartó helyi gyűjtemény	41
4. Kultúra- és közösségfejlesztés	41
5. Az ágazatok prioritásai	42
5.1. Egészségügy	42
5.2. Köznevelés	43
5.2.1 Általános iskola bővítése	43
5.2.2 Óvodafejlesztés, óvodaépületek állagmegóvása, minőségbiztosítás támogatása, munkaerő biztosításának segítése	43
5.3. Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	43

5.4. Közösségi közlekedés	44
5.4.1 Elektromos buszok beállításának szorgalmazása (BKK)	44
5.4.2 Hegyi buszjárat újraindítása	44
5.4.3 Telekocsi program digitális újrászervezése, üzemeltetése a fenntarthatósági és a klímastratégia célkitűzései alapjának	44
5.4.4 P+R és B+R parkolók létesítése.....	44
5.5. Közigazgatás	45
5.6. Közbiztonság	45
5.6.1 A Közbiztonsági Központ felszerelésének, a Készenléti Szolgálat működtetésének támogatása	45
5.6.2 Kamerarendszer telepítése és beüzemelése	45
5.6.3 Közvilágítás bővítése	46
5.6.4 Közlekedésbiztonság feltételeinek fejlesztése, szemléletformálás.....	46
5.7. Vagyongazdálkodás területén	46
5.7.1 Új források felkutatása, pénzügyi lehetőségek elemzése	46
5.7.2 Új polgármesteri hivatal létesítése.....	46
5.7.3 Bérbeadható üzlethelyiségek kialakítása (pl. régi polgármesteri hivatal épületében)	46
5.7.4 Szolgálati lakások kialakítása (Cserkészszövetséggel együttműködésben)	47
5.7.5.A településüzemeltetési intézmény, az 1956-os emlékház és a nemzetiségi önkormányzat számára használatba adott épületeinek energia-hatékonyság-központú felújítása.....	47
5.8. Adópolitika terén.....	47
5.9. Kapcsolatrendszer és munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése	47
VII. ÖSSZEGRÉS	48

BEVEZETÉS

A gazdasági program készítésének kötelezettségét Magyarország helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a rögzíti. Az Önkormányzat fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, amelynek elkészítéséért a helyi önkormányzat Képviselő-testülete felelős.

A gazdasági program, fejlesztési terv a Képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi Önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket. A gazdasági program tartalmazza az Önkormányzat fejlesztési elképzeléseit, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika, az adópolitika célkitűzéseit, az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megállapításokat, továbbá a befektetés-támogatási politika, településüzemeltetési politika célkitűzéseit. Átfogó képet fest az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatairól, megalapozza az önkormányzati működést és fejlesztéseket, döntéseket. Nem konkrét megoldások, hanem alapvető irányok, elképzelések gyűjteménye. Program, amely elkezdett vagy döntésekkel alátámasztott olyan rövidtávú elképzeléseket vesz számba, amelyek a hosszú távú fejlődést segítik elő.

A 2020-2024 évekre vonatkozó gazdasági program kidolgozása az alábbi módszertani és szakmai alapelvek szerint történt:

- Az egyes területeken meghatározott célok és a célok eléréséhez szükséges feladatok releváns, naprakész adatokon alapuló diagnózisra épülnek.
- A gazdasági program integrálja a már meglévő fejlesztési elképzeléseket.
- A gazdasági program kialakítása a választáson felhatalmazást kapott program figyelembevételével történt.

A gazdasági program – a törvényi előírásoknak és szakmai állásfoglalásoknak minden tekintetben megfelelően – az alábbi fejezeteket foglalja magában:

- Összefoglaló helyzetkép – a település jelenlegi helyzetének, adottságainak összefoglalása.
- A helyi gazdaságfejlesztést befolyásoló külső körülmények.
- Helyi településfejlesztési politika – a település fejlesztési elképzelése és stratégiai célrendszere.
- Megvalósult fejlesztések és beruházások 2015 – 2020. között.
- Az elkövetkező öt év fejlesztési irányai – a településen végrehajtásra javasolt feladatok összesítése.

„Aki itt él, éljen jól” - így szól az ismert szlogen. Ez számunkra azt jelenti, hogy a közösség életében – integrálásában – fontos szerepet tölt be a helyi identitás, a helyi gazdaság és a

közösségi innováció erősítésén alapuló értékteremtés; amely hozzájárul az életszínvonal emelkedéséhez, valamint a szolgáltatások minőségének folyamatos javításához. Az életminőség és a tér által nyújtott perspektíva kedvező hatással van a népesedési folyamatokra, a gyermekvállalást támogató intézmények, helyi kezdeményezések és atipikus foglalkoztatási formák által támogatva. Az itt élő emberek egészségi állapotára kedvező hatást gyakorol az ellátások és szolgáltatások minőségének javítása, valamint a prevenció, az egészségtudatosság, egészségműveltség erősödése. A fenntarthatósági, klíma- és energiapolitikánk célja a rendelkezésre álló erőforrások és a fogyasztás egyensúlyának megteremtése; az „ökológiai lábnyom” csökkentése, hulladékszegény, illetve újrahasznosításra épülő technológiák alkalmazása és fejlesztése, felkészülés és alkalmazkodás a klimatikus változások kezelésére, a környezet állapotának megőrzése, javítása. Célunk a megújuló energiahordozók használatának növelése, gyors és rugalmas alkalmazkodásra képes térszerkezet, gazdasági és közösségi aktivitás fejlesztése.

A program elkészítése során szerepet játszott az a sajátos körülmény, hogy a koronavírus járvány magyarországi kirobbanását követően a megfertőzések számának ismételt felfutása zajlik, a járvány második hulláma jelenleg is tart. A vírus terjedésének hatékony megelőzésén túl feladatunk, hogy a járvány társadalmi, gazdasági, szociális téren bekövetkező negatív hatásait felmérjük, azokra felkészüljünk és adekvát válaszokat adjunk önkormányzati szinten. A gazdasági program készítése idején tudomásunk van arról a tényről, hogy a járvány következményeként bekövetkező gazdasági válság alapvetően fogja átalakítani a következő néhány év önkormányzati gazdálkodását és a térség teljes gazdálkodását. Az előttünk álló gazdasági recesszió várható mélységéről, tartósságáról közgazdászok óvatos előrejelzéseinek túl pontos ismeretek nem állnak rendelkezésre. A cél az volt, hogy a gazdasági program a következő időszakra kiindulópontot jelentsen, olyan terveket tartalmazzon, melyek reálisak és megvalósíthatóak.

I. ÖSSZEFOGLALÓ HELYZETKÉP

Nagykovácsi település Pest megye északnyugati részén, a Budakeszi járásban a Budai-hegység legmagasabb hegyei által ölelt völgyben helyezkedik el. Budapest központjától 15 km-re, közel a II. kerülethez 340 m-es átlagos tengerszint feletti magasságban. Zsáktelepülés, mivel burkolt közúton csak egy irányból, Budapest felől közelíthető meg.

A település a kedvező táji-természeti adottságai folytán vált kedvelt célterületté. Az agglomerációs hatások az 1990-es évektől kezdve fokozottan érintették Nagykovácsit, amely elsősorban lakófunkciót lát el, és a jövőben is elsősorban az ilyen jellegű területhasznosítás iránt várható kereslet.

1. Történet

„Nagykovácsi. Nagyközség a Szénáshegy alatt, az Ördögárok mellett. Lakosainak a száma 2400, a kik németajkúak, s róm. kath. vallásúak. A XVII. század végén Hessenből és

Württembergből jöttek be, mintegy 36 kocsin. A házak száma 348. Postája és távírója helyben van, vasúti állomása Solymár. A középkorban Felsőkovácsi és Kovácsi (Kowachy) néven fordul elő. 1467-ben Dormánházi Miklós szerez itt részeket a Felsőkovácsi családtól. 1490-ben Corvin János birtokában találjuk. 1499-ben Ráskay Balázs volt a helység földesura. Az 1580-81. évi török kincstári adólajstromokban pusztaként szerepel. Évi jövedelmét 350 akcsében állapították meg. Az 1690. évi összeírásban sem a lakott, sem pedig az elpusztult helységek között nem fordul elő. 1715-ben 20, 1720-ban 39 adóköteles háztartást írtak össze e helységben. 1737-ben epemirigy-ragály pusztított, melynek 600-an estek áldozatul. Az 1754. évi összeírás szerint Wattay Pál és a Soós család tagjai birták Garancs és Kiskovácsi pusztákkal egyetemben, de a birtokosok a vármegyén kívül laktak. A róm. kath. templom 1746-ban épült. A XIX. század elején (1816) előtt itt volt plebános Fejér György, a Codex Diplomaticus nagyérdemű szerkesztője, a ki innen pesti egyetemi tanár, majd kanonok lett. 1815-ben még a Wattay család volt a helység földesura. E család és a helység jobbágysai ebben az évben új úrbéri szerződést kötöttek. A Wattayak után a helység a gróf Telekiekre szállott. 1838-ban gróf Teleki Józsefné volt a helység földesura. Tőle gróf Teleki Júlia Tisza Lajosné örökölte. 1863-ban Tisza Lajos hasonnevű fiára szállott. Jelenleg gróf Tisza Istváné. A határrendezés és a tagosítás 1863-ban történt. 1843. június 7-én nagy tűzvész pusztított a helységben, mely alkalommal 77 ház égett le.”

<http://mek.oszk.hu/09500/09536/html/0015/4.html>

A második világháborút követő megtorló kitelepítés kb. 2200 főt (800 családot) érintett. A kitelepített svábok helyére Heves megyéből és az Alföldről érkeztek betelepülők, majd az úgynevezett „lakosságcsere” keretében Felvidékről kitelepített magyar családok népesítették be a kényszerűen elhagyott portákat. Nagykovácsi 1945 után bányász- és tsz-falu volt.

Az 1970-es években végbement parcellázások nyomán alakult ki a Zsíros-hegy és a Nagyszénás déli lejtőjén az északi-, és a Remete-hegy oldalában a déli zártkertek. A zártkertekben hétvégi házat, később egyre több lakóházat építő budapestiek kiköltözése nyomán, valamint a mezőgazdasági termelés fokozatos visszaszorulása következtében, a település beépített területei folyamatosan növekedtek. Nagykovácsi, természeti adottságaiból adódóan, népszerű célpontja lett a fővárosból kitelepülő, nagyrészt értelmiségi rétegnek.

2. Demográfia, keresletelemzés

Az agglomerációs térség északnyugati szektorához tartozó településekhez hasonlóan Nagykovácsi a népességnövekedés mértékét tekintve a dinamikusan fejlődő települések közé tartozik. A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. 2020. január 1. napján Nagykovácsiban a lakónépesség 8651 fő.

Lakónépesség számának alakulása

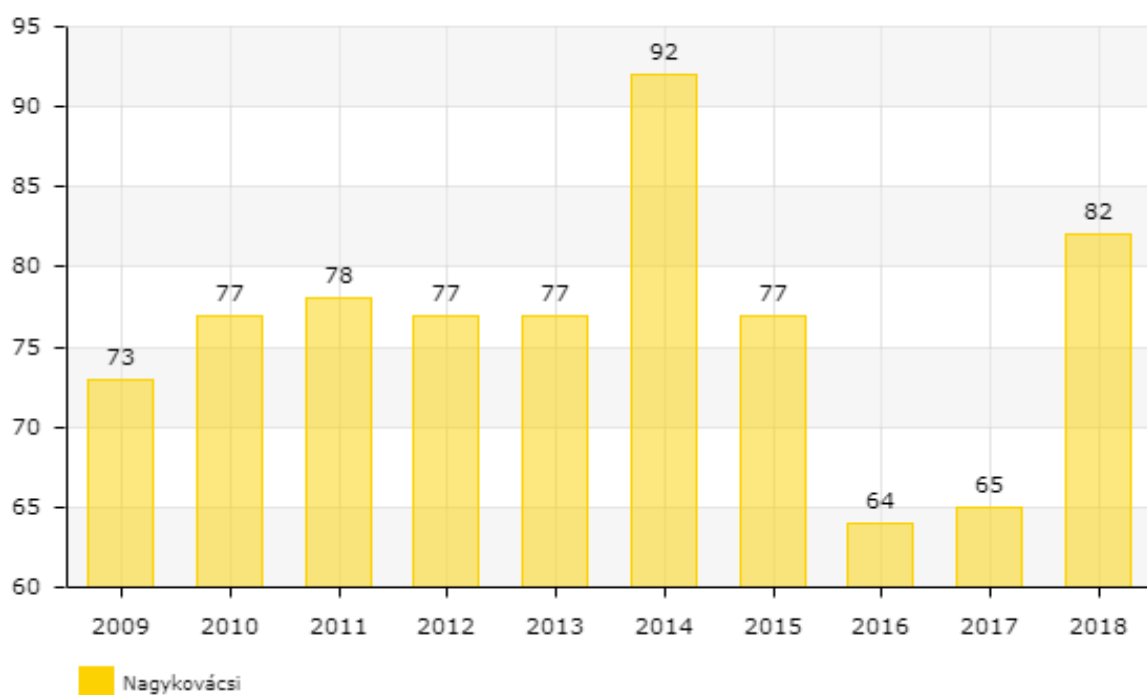
Demográfiai változások tekintetében elmondható, hogy a lakosságszám egyenletesen növekszik. A nyilvántartásban szereplő adatoknál azonban jóval többen élnek Nagykovácsiban, becslések szerint a lakcím létesítése nélkül, valamint tavasztól ősziig terjedő szezonban

legalább 1000 fő állandó jelleggel itt lakik, és néhány százalékra tehető azok száma, akik üdülőiket egész évben lakás jelleggel használják.

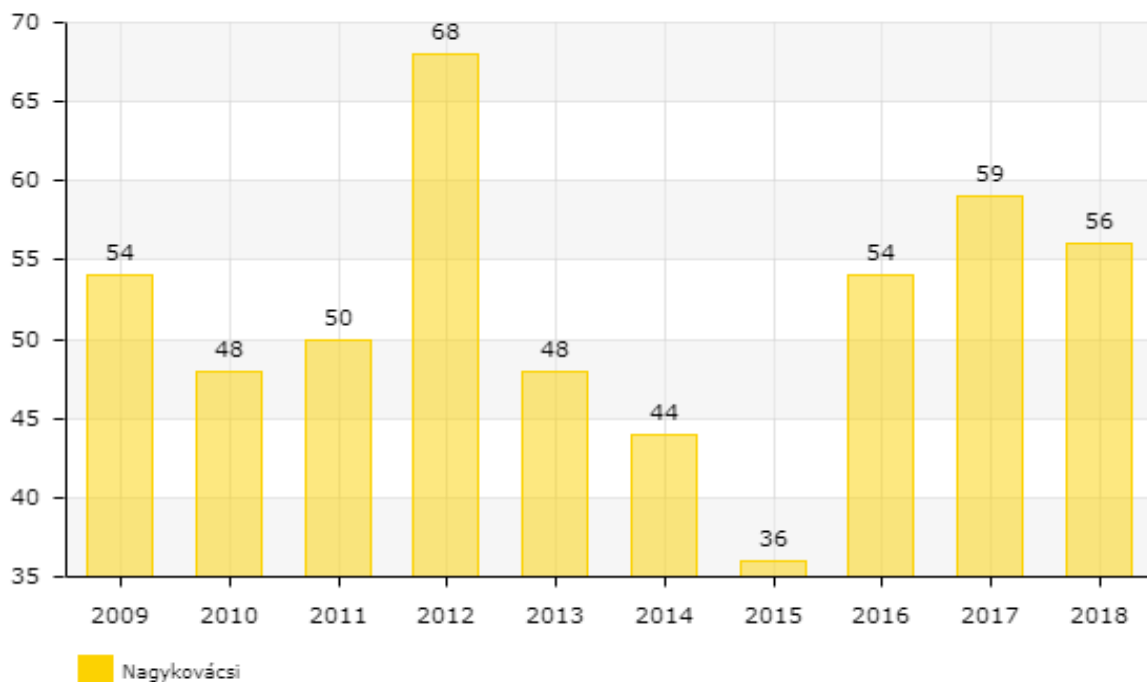
Születések száma

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Halálozások száma

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

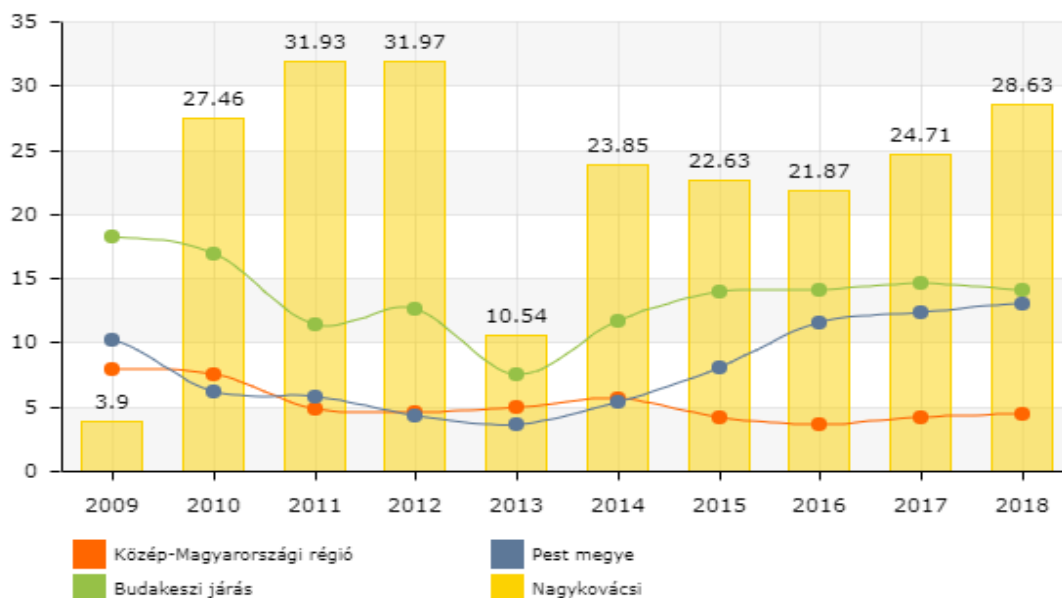

A nagyközség népsűrűsége 165,9 fő/km², ami az országos átlagnál (109 fő/km²) jóval magasabb, míg a Pest megyei átlaghoz közeli érték (173 fő/km²), ami laza beépítésű lakóterületet jellemez.

A népességhez tartozó mutató a vándorlási egyenleg, mely megmutatja az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözetét ezer lakosra vetítve.

Vándorlási egyenleg változása Nagykovácsiban 2009-2018

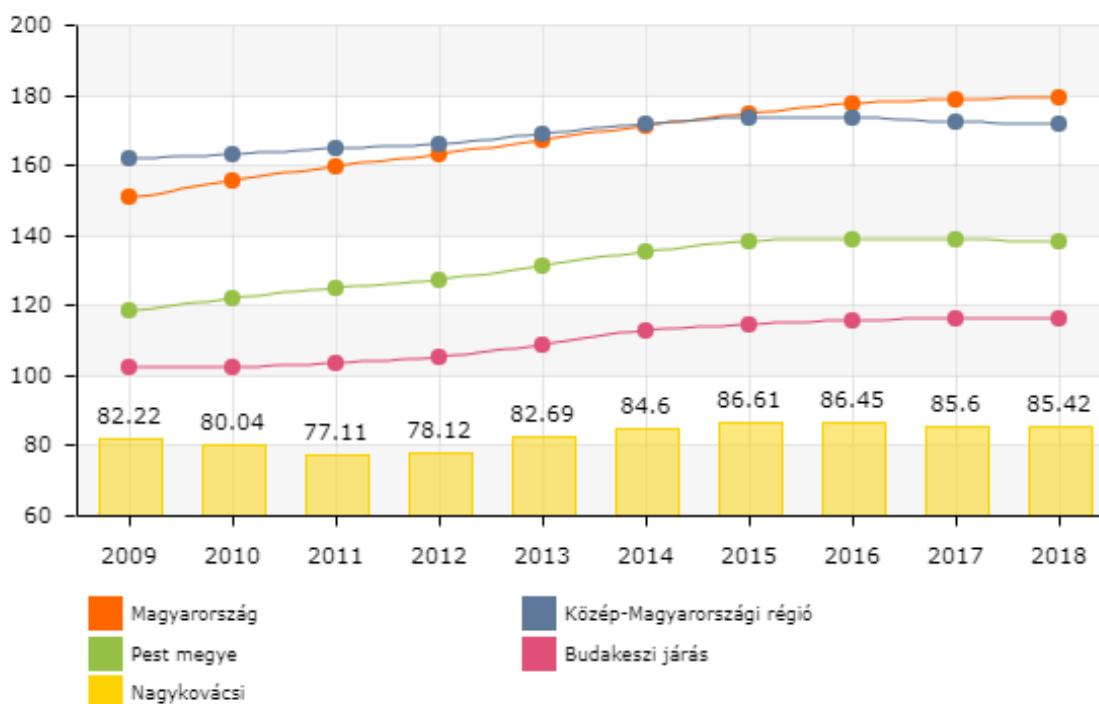
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Az öregedési indexből azt tudhatjuk meg, hogy mennyi az idős (65 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest. Ez az adat összehasonlíthatóan fejezi ki a népességben történő változást. Nagykövácsiban a 2011-évből történt csökkenést követően az öregedési index 2015-től stagnál.

Öregedési index változása Nagykövácsiban 2009-2018

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Korösszetételét tekintve a településen jelentősen nőtt a fiatalok és gyermekkorúak aránya. A folyamatos népesség-növekedés a lakosság fiatalodását, az aktív korú és a gyermek-népesség gyarapodását hozta magával. A 8651 fős lakosságnak 27%-a kiskorú, a 18 év alatti korosztály 2347 fő. Az állandó népességben a férfiak és a nők aránya közel megegyező.

Lakónépesség életkor szerinti megoszlása 2020.01.01-én

0-3	4-6	7-14	15-18	19-64	65-	összesen
385 fő	392 fő	1163 fő	407 fő	5085 fő	1219	8651

A település erősségei közé sorolható a lakosság összetétele. Az elmúlt évtized során növekedett az aktív keresők, az értelmiségi és vállalkozói szférában dolgozók aránya.

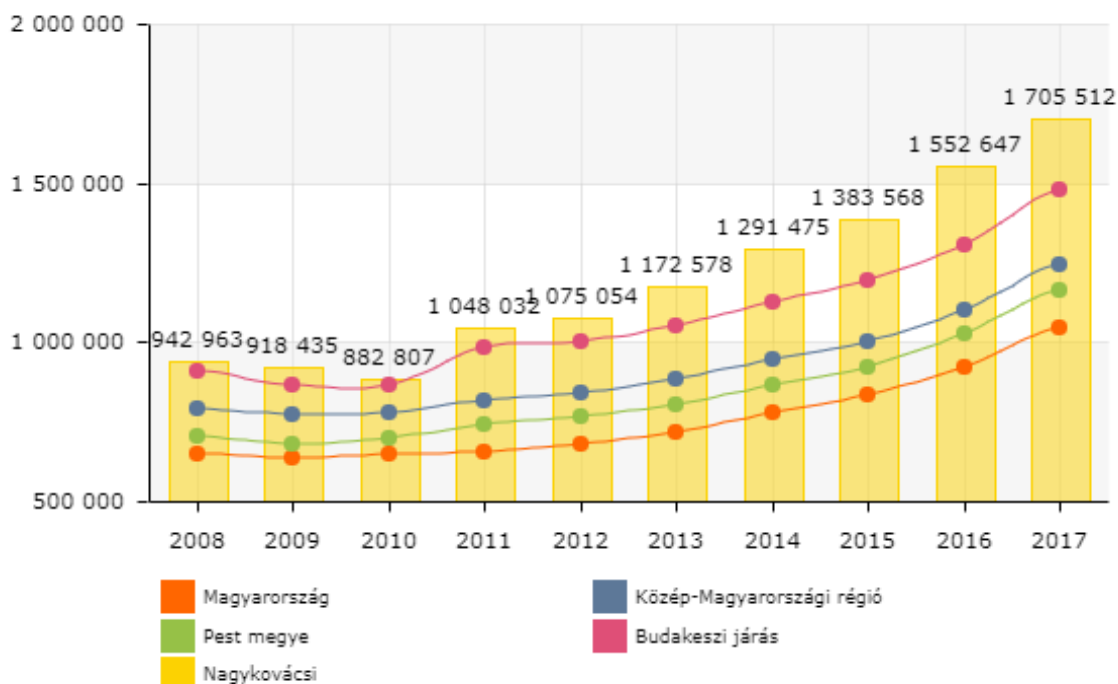
Jövedelem, életminőség

Nagykövácsiban kiemelkedő paramétereket mutat a nagy alapterületű lakások aránya, valamint a 4 ill. több szobás lakások száma az agglomeráció településeire képest. A növekvő kereslet miatt az építési telkek árai felértékelődtek. A lakosság jövedelmi viszonyai jóval az országos átlag feletti, amely számos mutató segítségével igazolható. A személyi

jövedelemadó képző jövedelem (2016-ban az összevont adóalap: 14.453.113.577 Ft, 2018-ban 18.408.731.213 Ft) alakulása alapján, a település a régió egyik legmagasabb lakosság arányú értékét képviseli.

SZJA alapot képező nettó jövedelem egy állandó lakosra vetített összege

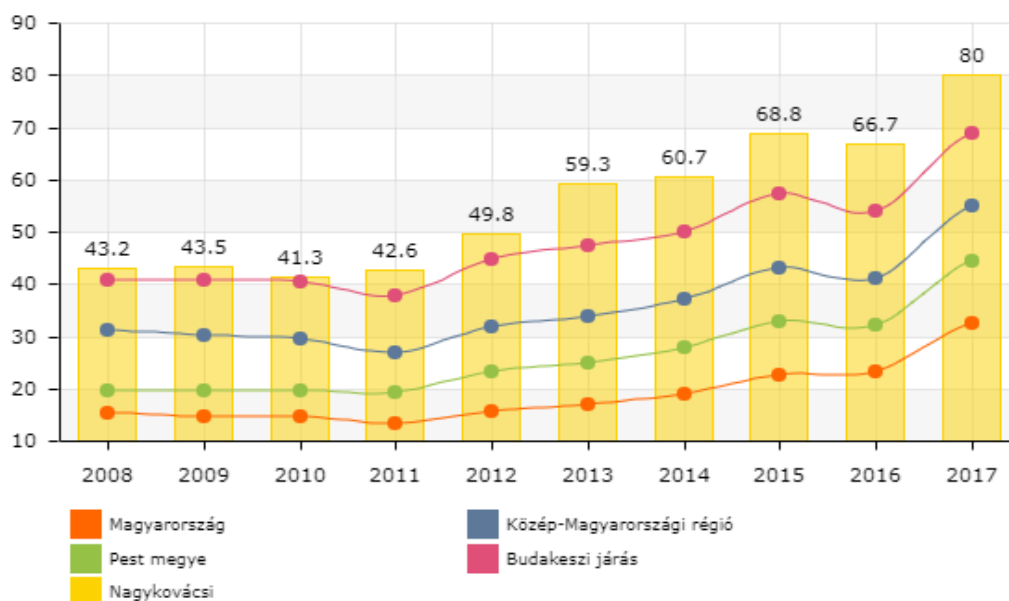
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Magas, illetve alacsony jövedelműek aránya (fő)

(Az 5 millió Ft feletti adósávon adózók száma száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetítve)

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A népesség foglalkoztatottjainak száma, vagyis az aktivitási arány Pest megyei viszonylatban átlagosnak mondható. Nagykovácsi lakossága foglalkoztatottsági szerkezetében a tercier szektor (foglalkoztatási szektor) dominál, a szellemi szabadfoglalkozásúak átlagosnál magasabb részaránya a jellemző. A helyben vállalkozók számát tekintve több a nem telephelyköteles vállalkozó (tanácsadó, szellemi szolgáltató stb.) száma.

Nagykovácsiban a helyben dolgozók aránya alacsony (20,6%), a Budapestre ingázók aránya igen magas, 79,4 %. A helyben és más településen foglalkoztatottak 60%-a 30 és 49 év közötti korcsoportba tartozik.

A munkaerő képzettségi színvonala magas, a helyben dolgozó lakosok 40%-a rendelkezik egyetemi vagy főiskolai oklevéllel.

A helyben működő vállalkozások száma igen magas és számuk évről évre növekszik. 2015-ben 795 működő vállalkozást regisztráltak, 2020-ra számuk közel megduplázódott, 1443 vállalkozás fizet helyi iparüzési adót. A pandémia miatt azonban a következő évekre tervezhető helyi iparüzési adóbevételek csökkenésével kell számolni.

3. Az önkormányzati működés és berendezkedés főbb ismérvei

Az önkormányzati működésnél az Alaptörvény 31. cikkéből kell kiindulni, amely a helyi önkormányzatok működésének kettős célját nevesíti, ezek egyrészt a helyi közügyek intézése, másrészt a helyi közhatalom gyakorlása.

3.1 A helyi önkormányzatok által ellátott feladatok rendszere

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.) elkülöníti egymástól az önkormányzati és az átruházott államigazgatási ügyeket. Az önkormányzati ügyeken belül pedig megkülönbözteti a kötelező, az önként vállalt (fakultatív) feladatok csoportjait.

Az önkormányzat kötelezően ellátandó feladatai

A Möt. szabályozása szerint helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen: településrendezés, településfejlesztés, településüzemeltetés (a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közvilágításról való gondoskodás, gépjárművek parkolásának biztosítása, stb.), a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése; egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások; környezetegészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás); óvodai ellátás; kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása. Feladat a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások; lakás- és helyiséggazdálkodás; a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása; helyi környezet és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás; honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás; helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a

turizmussal kapcsolatos feladatok; a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, sport, ifjúsági ügyek; nemzetiségi ügyek; közreműködés a település közbiztonságának biztosításában; helyi közösségi közlekedés biztosítása; hulladékgazdálkodás; távhőszolgáltatás; víziközműszolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

Az Önkormányzat a kötelező feladatait, - óvodai, könyvtári, közművelődési, bölcsődei, gyermekétkeztetési, közigazgatási, szociális gyermekjóléti –, intézmények alapításával, társulási formában és ellátási szerződéskötéssel látja el.

Az Mötv. idézett rendelkezései nem jelentenek taxatív felsorolást, ezt támasztja alá a felvezető részben szereplő „különösen” kitétel. Az Mötv. új szabályozása előírta, hogy a fakultatív feladatok finanszírozása csak a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges. A fakultatív feladatellátással kapcsolatos fontos szabály, hogy az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabályt nem sért.

Az önkormányzat önként vállalt (fakultatív) feladatai:

Közterület-felügyeletet működtetése, helyi civil szervezetek, egyházak támogatása, helyi szabadidős, sport szervezési tevékenységének támogatása, helyi közrend, közbiztonsági tevékenységben közreműködő civil szervezet támogatása, újszülötteknek, az idősek egyes csoportjainak támogatása, Bursa Hungarica Felsőoktatási ösztöndíjpályázat, térítésmentes laborszolgáltatás, helyi újság kiadása, elismerő címek, kitüntetések adományozása, rendezvények szervezése, testvérvárosi kapcsolatok szervezése.

3.2 Az önkormányzatok mozgásterének változása a feladatrendszer átalakulásával

A magyar önkormányzati rendszer hatályos szabályozását az Mötv. tartalmazza. A törvény több lépcsőben lépett hatályba, az előző önkormányzati ciklust már ez határozta meg, jelen ciklusban is ez az alapvető, az önkormányzati működés kereteit adó jogszabály. A törvény elfogadása után eddig több esetben került sor egyes rendelkezések – nem nagymértékű – módosítására. Így:

- az uniós kötelezettség teljesítése érdekében a Kormány magához vonhatja egyes beruházások megvalósítását,
- a vagyonkezelői jog tartalmának pontosítása, vagyonhasznosítás szabályai,
- az aljegyző kinevezési kötelezettségének enyhítése,
- a közös önkormányzati hivatalok létrehozásához szükséges átmeneti szabályok,
- a polgármesterek új bérezési rendszerének meghatározása,
- az egyes önkormányzati feladatok pontosítása (ágazati törvényekkel összefüggésben),
- törvényességi felügyeleti eszközök pontosítása,
- az önkényuralmi politikai rendszerekhez kötődő nevek tilalma a közterületek elnevezésénél,
- a feladatfinanszírozási rendszerre vonatkozó szabályok pontosítása,
- az összeférhetlenségi szabályok enyhítése.

A változások az önkormányzati feladatellátásban mind az önkormányzati, mind államigazgatási feladatokat érintették.

a) Az átruházott államigazgatási feladatok egy részét a 2013. január 1-jétől felálló járási hivatalok vették át. 2013. január 1-jétől az államigazgatási hatósági ügyek egy jelentős része: az okmányirodai, a gyámhivatali feladatok, egyes jegyzői gyámhatósági jogkörök, feladatok a járási hivatalokhoz kerültek. A szociális, gyámügyi és gyermekvédelmi területen a gyámhatósági feladatok ellátása is legnagyobb részben a járási hivatalokhoz került. Az alanyi jogon járó segélyeket az állam biztosítja a járási hivatal útján. Ehhez kapcsolódóan, a feladatokat ellátó köztisztviselőket is a járási hivatalok állományába helyezték át. Az átalakulást követően a helyi önkormányzatok Képviselő-testülete, a polgármester, a jegyző és a hivatal ügyintézője számára megállapított államigazgatási hatáskörök csökkentek. 2013. január 1-jétől az építésügyi feladatokat ellátó általános elsőfokú építésügyi hatóság is átalakult, a közigazgatás két szervezeti egységnél működött:

- a járásszékhely települési önkormányzat és a fővárosi kerület jegyzőjénél a járási (fővárosi kerületi) hivatalokéval megegyező illetékességgel,
- a járásszékhely települési önkormányzat jegyzőin kívül általános elsőfokú építésügyi hatóságként járt el 2013. január 1-től a járási építésügyi hivatal is.

A 2015. év márciusától a - 2013-ban még az önkormányzatoknál maradt - segélyezési feladatok zöme az önkormányzatoktól a járásokhoz került. Ennek megfelelően 2015. márciustól a járási hivatalok döntenek:

- a foglalkoztatást helyettesítő támogatásról,
- az időskorúak járadékáról,
- az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásról,
- alanyi ápolási díjról.

A támogatások folyósítását is a járási hivatal végzi. Az önkormányzati Képviselő-testület – a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény alapján a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint – települési támogatást állapíthat meg, mely lehet különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18 életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszer-kiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére,
- és rendkívüli települési támogatás.

Az államigazgatási hatósági ügyek fentiekhez hasonló mértékű átszervezésére 2015. évet követően 2020-ig nem került sor. 2020. március 1-től hatályba lépett jogszabályi változások értelmében megszűnt a járásszékhely települési önkormányzat/fővárosi kerületi önkormányzat jegyzőjének építésügyi hatásköre, valamint a járási/fővárosi kerületi hivatalok építésügyi, építésfelügyeleti és örökségvédelmi hatásköre. 2020. március 1-től az általános építésügyi hatósági, az általános építésfelügyeleti hatósági és az örökségvédelmi feladatokat a fővárosi és megyei kormányhivatalok látják el, egy szervezetben az Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály keretében.

2020. január 1-jétől a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 49/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet módosításával jegyzői hatáskörbe kerültek a gyermek családi jogállásával, képzelt szülő adatainak megállapításával, gyámhatósági

névmegállapítással kapcsolatos ügyek. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításával jegyzői feladatok lettek a családvédelmi koordinációs feladatok (hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatok).

b) Az önkormányzati feladatok ellátása is több lépcsőben változott. Az egészségügyi alapellátás biztosítása továbbra is önkormányzati feladat maradt. Az Mötv. valamint az egészségügyi alapellátásról szóló új törvény rendelkezései alapján is megmaradt az önkormányzatok döntési lehetősége, hogy eldöntse: intézmény fenntartásával, társulásban vagy önálló orvosi tevékenység végzésére feljogosított orvossal kötött feladat-ellátási szerződéssel tesz-e eleget kötelezettségének. Nagykovácsi továbbra is ez utóbbi megoldást választotta, ezen szerződések megújítására 2018-ban került sor.

A települési önkormányzatok köznevelési feladatai is nagymértékben lecsökkentek, illetve változtak 2013. január 1-jével, amikortól lényegében két területre szűkült a települési önkormányzatok kötelezettsége e téren:

- az óvodai nevelésről való gondoskodásra és
- a 3000 fő feletti lakosság számú települési önkormányzatok esetében bizonyos köznevelési intézményi kör működtetésére.

Utóbbi feladat 2017. január 1-jétől szintén állami feladat lett, így a Nagykovácsi Általános Iskola működtetéséhez kapcsolódó önkormányzati ingatlan és ingó vagyon az időközben megalakult Érdi Tankerület Központ vagyonkezelésébe került.

Külön területként megjelölhetők az ún. közüzemi szolgáltatások (hulladékgazdálkodás, ivóvízellátás, szennyvízkezelés). E körben is jelentős változások következtek be, nőtt az állam szerepvállalása, a helyi önkormányzatok jellemzően a közszolgáltatást biztosító szerződések megkötését végzik, de a szolgáltatási díjak megállapítása az önkormányzati szférából az államhoz került.

4. Az infrastruktúra helyzete

Nagykovácsi elsősorban a földrajzi elhelyezkedéséből adódó közlekedési kapcsolatainak köszönhetően „zsáktelepülési” helyzetben van. Egyetlen országos úton, Remeteszlős mellett, a 11104 sz. úton (Nagykovácsi út, ill. Kossuth Lajos utca), Budapest felől közelíthető meg. A településnek csupán Remeteszlőssel és Budapest II. kerületével van tényleges fizikai kapcsolata. Nagykovácsi megközelítése az M0-ás körgyűrű tervezett meghosszabbításával jelentős mértékben javulhat, de ez egyben veszélyeket is rejthet magában.

A Nagykovácsi állandó lakosok tulajdonában lévő gépjárművek száma dinamikus módon emelkedett. Amíg 2010-ben 2.894 db, 2015-ben 3.341 db, addig 2020. január elsején már 4.227 db személy- és tehergépkocsit tartottunk nyilván. Ez is indokolja, hogy a közút egyre nagyobb terhelés alatt áll, időnként jelentős ideig tartó forgalmi dugók keletkeznek mindkét irányban. Az Amerikai Nemzetközi Iskola a hétköznapiakon kiemelten terheli ugyanezt az utat, melynek megoldásához több intézkedés is kapcsolódik.

A Húvösvölgyből induló, Nagykovácsi végállomású 63-as, a BKK megbízásából a Volánbusz által üzemeltetett menetrendszerinti buszjáráttal is megközelíthetőek vagyunk, ennek menetideje 20 perc. Problémát jelent Nagykovácsi hegyvidéki területének tömegközlekedéssel

való megközelítése, mely az autó nélkül élőkét, de különösen a gyermekeket érinti – iskolába járás problémája. 2019-ben sikerült egy vállalkozóval helyi Hegyibusz járatot indítani, azonban ennek működése megszűnt. Lakossági igény esetén a szolgáltatás újraindítása, ennek forrásainak megtalálása preferált feladat.

A csúcsidőszakokban a településközpontban jelentkezik észrevehetően a **parkolóhelyek hiánya**, ami a Kossuth L. utcának az Ady E. út - Tisza István tér közötti szakaszában, a közterületi parkolásban mutatkozik meg. Igény mutatkozik a P+R parkoló kapacitás bővítésére. Az ingázók igénye, hogy autójuk a településen belül parkolhasson, elkerülve ezzel a zsákfalunkból kifelé vezető úton a naponta keletkező közlekedési dugókat, továbbá a városi költséges és nehézkes parkolást.

Mindehhez tervezett a gyalogos közlekedés kiemelt útvonalainak felmérése és a járda hálózat hosszútávú fejlesztési tervének elkészítése.

Eredményesen vezettük be az iskolába érkezésnél a rövid idejű megállást („Kiss and Go”).

A kerékpáros közlekedésnek nincsenek önállóan kiépült útjai, de a fejlesztésük tervezett és megkezdődött.

A település **úthálózatával** kapcsolatban két fontos megállapítás tehető. Nagykovácsiban az egykori zártkerti területek – 1500 ingatlan – 20 évvel ezelőtti lakóövezeti átsorolását nem követte az út és vízelvezető hálózat kiépítése. Ezen területek feltárására az Önkormányzat az elmúlt 10 évben több százmillió forintot fordított. Ugyanakkor nagy hiátusként jelentkezik a Vértes utca kiépíttelensége, valamint a Zsíroshegyi út felső szakasza, és a Kálvária sétány - Turista út nyomvonala. Uniós és kormányzati forrásból 2015-ben megvalósult e településrész közcsatorna hálózatának kiépítése is. Sajnálatosan az elmúlt évtizedek – központi régiós – pályázatai nem támogatták Nagykovácsi lakóútjainak felújítását, így ezek állapota nagyon leromlott. A közel 45 km – csak részben burkolt – hálózat felújítása nem halasztható.

Hasonló mértékű gondot okoz, hogy a Nagykovácsi és Budapest közötti teljes gépjármű-forgalmat bonyolító, igen nagy – egyben elsőbbséget élvező – forgalmú Kossuth L. u., valamint az arra jelentős forgalmat ráhordó Ady E. u. kereszteződésében a torlódás jelentős, az Ady Endre utcából a kikanyarodás körülményes. Ugyanezen csomópontnál a gyalogosok biztonságos átkelése a Kossuth Lajos u. páratlan oldaláról a páros oldalon lévő, Budapest felé tartó tömegközlekedési megálló irányába szintén nem biztosított. A szintén jelentős forgalmat bonyolító Pók utcában pedig a gyalogos forgalom – járda hiányában – az úttesten és a padkán történik.

Nagykovácsi települése **alapfokú nevelési-oktatási és egészségügyi** intézményekkel ellátott, folyamatosan bővülő és bővítésre váró lehetőségekkel. Alapfokú intézményei többnyire települési szerepkörrel bírnak, vonzáskörzetük nem nyúlik túl a község határán. Azonban - mivel Remeteszlős község saját területén nem rendelkezik alapfokú ellátást szolgáló intézményekkel - a kiválás óta Remeteszlős község az alapfokú ellátását Nagykovácsi intézményeiben, feladatellátási megállapodás keretében oldja meg.

A településen működő, önkormányzati fenntartású, 13 csoportos, 360 férőhelyes Nagykovácsi Kispatak Óvodának a székhelyén kívül 2 tagóvodája van. Az óvoda a településen az egyik legtöbb munkavállalót foglalkoztató intézmény. Ezen kívül Nagykovácsiban működik még egy alapítványi fenntartású Waldorf óvoda, amely 4-7 éves gyermekek nevelését vállalja és a Szőlőszem magánóvoda, amely 1-7 éves korú gyermekek fogadására rendezkedett be.

A településen egy általános iskola működik, a Nagykovácsi Általános Iskola. Napirenden van kormányzati finanszírozással és beruházással az iskola bővítése egy 8+8 tantermes önálló épülettel, amelyhez az Önkormányzat biztosította a telket. Egyeztetés alatt áll annak a terve, hogy az új iskolaépület egy nagyméretű, többfunkciós tornacsarnokkal épüljön meg. A telek mérete és az épület konfigurációja lehetővé teszi a későbbi +8 tantermes – akár gimnáziumi – bővíthetőséget.

A fentiek mellett Nagykovácsiban egy alapítványi fenntartású művészeti oktatást végző intézmény, a Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola is működik, az Önkormányzat jelentős mértékű pénzbeli és természetbeni támogatásával.

A Nagyközségben 4 háziorvosi, 2 gyermekorvosi praxis, 4 védőnői körzet és 2 fogorvos van. A közelmúltban alakítottuk ki a 4. háziorvosi körzetet. Így átlagosan 1500-1600 ellátott jut egy praxisra. 2015-ben kezdte meg működését a 24 férőhelyes önkormányzati alapítású és fenntartású bölcsőde, amelynek 2 csoportszobával, 24 férőhellyel történő bővítésére pályázati finanszírozással a közeljövőben sor kerül.

A **szociális és gyermekjóléti ellátás** intézményi keretét 2012. február 1-je óta a Solymári Ezüstkör Szociális Gondozó Központ Család- és Gyermejjóléti Szolgálat biztosította. 2021-től a Budakörnyéki Önkormányzati Társulás által fenntartott budakeszi székhelyű Híd Szociális és Gyermejjóléti Szolgálat veszi át ezt a feladatot.

A család-és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek száma 100 alatti, 40-50 családot érintően. Jól működik a települési gyermekvédelmi jelzőrendszer.

A házi segítségnyújtást átlagosan 12-15 rászoruló veszi igénybe.

Veszélyhelyzet idején a szociális ellátórendszer csak bekapcsolódó önkéntesek és az Önkormányzat együttműködésével képes ellátni a megnövekedett feladatokat (pl. vírusjárvány időszak).

A szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások szabályozásáról szóló 7/2016. (IV. 04.) önkormányzati rendelet alapján minden rászorulóknak segítséget nyújtott az Önkormányzat. Mintegy 200 olyan személy él Nagykovácsiban, aki valamilyen – akár pénzbeli, akár természetbeni – támogatást vett igénybe. Ez a szám azonban nem azonos a támogatási esetekkel, hiszen egy-egy személy egyszerre több ellátásra is jogosulttá vált, illetve a jogosult személyek többször vagy rendszeresen jelentkeztek. A leggyakrabban az ún. rendkívüli települési támogatást igényelték a rászorulók, amely egy egyszeri támogatás a rendkívüli élethelyzetbe került személynek, évente legfeljebb 150 ezer forint összeghatárig.

A pénzbeli rendkívüli települési támogatásban részesült személyeknek évente 6 millió forint került kifizetésre, míg a természetbeni rendkívüli települési támogatásként nyújtott élelmiszer és tűzifa évente 3-3,5 millió forintba került. A leírtakon túl gyógyszer-támogatás, ápolási támogatás, közüzemi támogatás, fűtési támogatás, víz- és csatorna alapdíj kompenzáció, szociális étkeztetés segíti a rászorulókat. A gyermekek eltartását pedig babakelengye támogatás, gyermekétkeztetési díjkedvezmény, táboroztatási támogatás, Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj egészíti ki.

Az Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár Nagykovácsi **integrált kulturális intézménye**, három szakmai terület feladatellátását biztosítja

A **közművelődési** feladatok ellátására a 40-50 fő befogadására alkalmas közösségi teremben kiállításokat, előadásokat, workshopokat, kamarakonzerteket és író-olvasó találkozókat tartanak. A nagyobb közönséget befogadó (100-130 fő) előadótermében szervezik a: nemzeti ünnepeket, a bérletes előadássorozatokat kisiskolásoknak, ovisoknak, felnőtteknek, a nyugdíjas farsangot, az idősek világnapját. A Tisza István tér 7. szám alatti Faluház az Öregiskola telephelyeként működik. Itt tartanak nyári táborokat június-augusztus között, és helyet adnak különböző szakköröknek, kluboknak. A Faluház otthont ad a Német Nemzetiségi Önkormányzat irodájának és rendezvényeinek is. A Kossuth Lajos u. 64. szám alatt található Nagykovácsi-Büszkeségpont 1956-os emlékszoba is az intézmény telephelyeként működik. Jelenleg az 1956-os emlékszoba kiállítótérként rendszeresen látogatható. Az Alapfokú Művészeti Iskola együttműködési megállapodás szerint zeneórákat tart az épületben. Programjaikat több alkalommal külső helyszínekre szervezik: Római Katolikus Templom, Nagy Kohó, Muflon Itató. Szabadtéri rendezvényeik megvalósításához az intézmény az alábbi helyszíneket vette igénybe: Tisza István tér, Római Katolikus Templom kertje, TelekiTiszakastély parkja, Nagy Kohó.

A **könyvtárnak** 2019-ben 2707 regisztrált, beiratkozott olvasója és 975 aktív használója volt. A beiratkozott olvasók aránya a település összlakosságára vetítve 33%. Jelenleg 26500 kölcsönözhető dokumentuma (könyv, újság, CD, DVD) van.

A pandémia miatt a 2020. évi adatok, mint minden más területen a könyvtárhasználatnál és a közművelődés terén is mélypontra kerülnek. Ez a tény az Öregiskola tervezett bevételeit is csökkenti.

A **helyismerettel, helytörténettel** kapcsolatos feladatok közé tartozik a rendelkezésre álló anyag dokumentációja, rendezése, tematikus gyűjtésének kezdeményezése, gondozása, kiemelten az alábbi tárgykörökben: képeslap- és fotógyűjtemény, kéziratár, lapkivágatok, oklevelek, iratok, aprónyomtatványtár és plakátgyűjtemény, helyi sajtótermékek, kiadványok, továbbá a helyismerettel, helytörténettel kapcsolatos baráti kör, klub, civilszervezet, szervezetek munkájának koordinálása, éltetése.

A **településüzemeltetési** feladatokat e célra létrehozott intézmény (NATÜ) fenntartásával oldja meg az Önkormányzat. Főbb feladatai:

- az általános iskola tálalókonyhájának üzemeltetése;
- önkormányzati, bérelt ingatlanok üzemeltetése;
- játszótérek (Apraja-Nagyja Játszótér; Sebestyén dombi Játszótér; Csillagfürt Játszótér; Ebadta Játszótér) üzemeltetése;
- sportlétesítmények (füves sportpálya, műfüves sportpálya kültéri sportpark) üzemeltetése;
- temető üzemeltetése, kegyeleti közszolgáltatás;
- közterület-fenntartás:
 - hidak, közutak, árkok, járdák, köztérek, buszmegálló karbantartása, tisztántartása, környezetének zöldkarbantartása, síkosságmentesítése és hóeltakarítása
 - közúti jelzőeszközök, úttartozékok karbantartása, telepítése, pótlása
 - köztéri bútorok, műtárgyak, ivóutak karbantartása

Az Önkormányzat törzsvagyonát képező **víziközmű rendszer** fenntartása és üzemeltetése, a lakosság vezetékes ivóvízzel és közművel összegyűjtött szennyvíz szolgáltatással történő ellátása 2019. december 31-ig a 2013. május 29. napján létrejött, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal által 2014. május 13. napján jóváhagyott bérleti-üzemeltetési

szerződés keretében a Duna Menti Regionális Vízmű Zrt. feladatkörébe tartozott. Az Önkormányzat és a DMRV Zrt. között kezdettől fogva jogvita volt arról, hogy kell-e bérleti díjat fizetni az üzemeltetett rendszerek után. Ennek eldöntésére az Önkormányzat bírói útra kényszerült. Eredménytelen egyezségi kísérletek után a Képviselő-testület a Z – 60/2019. (IV. 18.) határozatával a bérleti-üzemeltetési szerződést 8 hónapos határidővel, 2019. december 31. napjára felmondta. A Hivatal a DMRV-t közérdekű üzemeltetőnek kijelölte, ennek alapján szolgáltat. Az Önkormányzat tárgyalásokat folytat új szerződéses partner kiválasztására.

Nagykovácsiban a **hulladékszállítási** közszolgáltatást közbeszerzési pályázat nyerteseként a székesfehérvári székhelyű Depónia Nonprofit Kft. látja el.

A települési vegyes hulladék (kommunális hulladék) gyűjtése hetente, szelektív hulladék gyűjtése (papír, műanyag) házhoz menő rendszerben, kéthetente, szelektíven gyűjtött üveghulladék elszállítása negyedévente történik. Üveghulladék hulladékgyűjtő ponton, csomagolási üveg zsákban is elhelyezhető. Zöldhulladék szállításra áprilistól novemberig van lehetőség, 8 matricát díjmentesen ad a szolgáltató és a karácsonyfa elszállítási is ingyenes. Évente két ingyenes zöldhulladék gyűjtés, egy veszélyes hulladék elszállítás és lakóingatlanonként egyszer három köbméter lomelszállítás tartozik a szolgáltatásba.

2020. szeptember 17-én újra megnyitott a Pilisvörösvári Hulladékudvar, mely fogadja Nagykovácsi lakosait is.

Továbbra is megoldásra vár a Nagykovácsiban keletkező nagymennyiségű **zöldhulladék** korszerű kezelése, illetve hasznosítása. Nagykovácsi belterülete – mind közterületei, mind a magántulajdonban lévő ingatlanok – fás szárú növényekkel bőven borított. A talajerőből táplálkozó növényzet metszése, ápolása során keletkező zöldhulladék, valamint a lehulló lombok a vegetációs periódus végén összegyűjtésre és nagy távolságba történő elszállításra kerülnek. Ennek során a szállítás jelentős anyagi kiadást és környezetterhelést eredményez, a talaj szervesanyag-tartalma pedig évről évre csökken. Emellett megfigyelhető a település külterületének jelentős részét képező Budai Tájvédelmi Körzetbe történő illegális zöldhulladék lerakás is.

II. A HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉST BEFOLYÁSOLÓ KÜLSŐ KÖRÜLMÉNYEK

Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzat gazdasági programjának és stratégiájának meghatározásánál nyomon követi és figyelembe veszi a nemzetközi és hazai szakpolitikai folyamatokat. A megalapozott és előrelátó döntések meghozatalához szükséges megismerni a környezetünkben zajló gazdasági-, társadalmi, területi-térségi és környezeti elképzeléseket.

A fentiek érdekében egyrészt meg kell vizsgálni az Európai Unió gazdaságpolitikáját és annak irányait, valamint ismerni kell azon hazai dokumentumokat is, melyek a helyi gazdaságfejlesztés irányait befolyásolják.

1. Európai Unió

Az Európai Unió támogatásaiból Nagykovácsi az előző uniós költségvetési ciklusban kiválóan profitált. **12 projektünket összesen 2 milliárd 75 millió forinttal támogatta valamelyik uniós program.** A gazdasági program a 2020 – 2024 közötti és azon túl mutató elképzeléseket mutatja be, melyet megvalósítása több forrásra koncentrál. Egyrészt a hazai, kormányzati és pályázati támogatásra, másrészt uniós pályázatokra, harmadrészt az önkormányzat saját bevételeire. Jelen fejezet az uniós források lehetőségeinek eddig ismert tengelyeit mutatja be.

Az Európai Unió kohéziós és regionális fejlesztés politikája a 2021 – 2027 közötti időszakra az alábbi öt fő célkitűzést fogalmazta meg:

(Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/MEMO_18_3866)

Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül. Az önkormányzat egyes ágazatain belül (közlekedés, közvilágítás, hivatali ügyintézés stb.) olyan rendszereket kell kidolgozni, amelyek digitalizáción (mobil kommunikáció, ASP kiterjesztése, e-ügyintézés, elektronikus befizetés stb.) alapulnak.

Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben való befektetéssel. Azaz az ökológiailag fenntartható energetikai megoldásokat támogatják továbbra.

Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal. Egyrészt figyelemmel kell lennie mikro környezetre, másrészt bekapcsolódnival a megyei, országos szintre is, és a határon átnyúló kapcsolatokat is erősíteni.

Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával.

A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható településfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén, azaz a polgárok bevonása, véleményének kikérése nagyobb hangsúlyt kap, mint eddig. A lakosságot a fejlesztési elképzelésekbe be kell vonni, a beruházások társadalmasítására nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

A regionális fejlesztési beruházások erőteljesen az 1. és 2. célkitűzésre helyezik majd a hangsúlyt. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap erőforrásainak 65 %-85 %-át e prioritásokra allokálják, a tagállamok relatív gazdagságától függően. A kohéziós politika továbbra is minden régióban végrehajt beruházásokat, még mindig 3 kategória alapján (kevésbé fejlett, átmeneti, fejlettebb).

Az alapokra vonatkozó allokációs módszer még mindig nagymértékben az egy főre jutó GDP-n alapul. Új kritériumokat vezetnek be (ifjúsági munkanélküliség, a tanulmányi végzettségek alacsony szintje, éghajlatváltozás, valamint a migránsok befogadása és integrálása), hogy jobban tükröződjön a valós helyzet. A legkülső régiók továbbra is különleges uniós támogatásban részesülnek.

Az unió az egyszerűsítések keretében célul tűzte ki a rugalmasabb keret kialakítását, mely magában hordozza a források módosításának lehetőségét. Kevesebb bürokráciát, könnyebb elszámolási kifizetést, egyszerűbb kontrollt ígérnek. A határon átnyúló akadályok megszüntetését és az interregionális innovációs projektek támogatását tűzték célul.

2. A helyi gazdaságstratégiát befolyásoló hazai dokumentumok

A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (továbbiakban: OFTK) megfogalmazza azon alapelveket és stratégiai célkitűzéseket melyeket a jogalkotásban és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni.

Az OFTK négy hosszú táv cél fogalmaz meg, mely a társadalom és gazdaság egészének szól:

- a) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében az Országgyűlés meghatározta a Koncepció tizenhárom specifikus célkitűzését, melyet két csoportra bont az alábbiak szerint:

a) szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- aa) versenyképes, innovatív gazdaság,
- ab) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
- ac) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése,
- ad) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- ae) értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
- af) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- ag) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme,

b) területi specifikus célok:

- ba) az ország makro-regionális szerepének erősítése,
- bb) a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat,
- bc) vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
- bd) kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
- be) területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
- bf) összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az OFTK horizontális szempontjai:

- a) befogadás - társadalmi felzárkózás,
- b) esélyegyenlőség megteremtése nemzetiségi identitás erősítése, c.) fenntartható fejlődés - fenntartható növekedés,

d.) értékmegőrzés és intelligens növekedés;

Az OFTK forrás felhasználási alapelvei:

a) nemzeti fejlesztési célok és prioritások érvényesítése,

b) a közpénz felhasználása közhasznú eredményezzen,

c) partnerség és közösségi részvétel,

d) foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,

e) a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának és értékeinek megőrzése, javítása,

f) megtermelt értékek hasznosulása a helyi közösség javára, kedvezményezettség

g) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű járások és települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat meghatározott támogatási szabályok alapján indokolt felhasználni,

h) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű járásokból és településekről benyújtott pályázatokat a pályázatok értékelése során a felzárkóztatás elősegítése érdekében indokolt előnyben részesíteni;

Magyar Kisvárosok Program

A Kormány 2015-ben indította el Modern Városok Programját, ahol 4000 milliárd forintból 23 – vidéki nagyvárosi – település valósíthatja meg elképzeléseit gazdasági, ipari, egészségügyi, oktatási, kulturális, sport és egyéb fejlesztések területén. A 2018-as önkormányzati választások előtt hirdette meg a kormány a Magyar Falu Programot, mely az 5000 alatti településeknek szól. A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) és a Modern Települések Fejlesztésért felelős kormánybiztos 2018. július 18-tól dolgozik azon, hogy az 5.000 fő feletti és 20.000 fő alatti települések számára dolgozzanak ki programokat az előző két, sikeres program mintájára „Magyar Kisvárosok Program” címmel. A program elkészítésébe a TÖOSZ 2020. januárjában az érintett települések vezetőivel munkacsoportokat és almunkacsoportokat hozott létre tématerületenként: lakhatás, közlekedés, megélhetés, versenyképesség, infrastruktúra, településkép, szociális és egészségügy, oktatás és sport, közigazgatás és kultúra, helyi adottságok, okosvárosok. Önkormányzatunk az oktatás almunkacsoport tagja. Amennyiben megvalósul a Program, az Nagykovácsi számára is pályázati lehetőségeket, újabb erőforrásokat jelenthet. Egyelőre ennél konkrétabban a potenciális területek nem behatárolhatók, de valamennyi fejlesztési célunk alkalmas lehet támogatásra.

III. HELYI TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI POLITIKA

1. Településfejlesztési és gazdálkodási alapelvek

1.1 Integrált szemlélet

Ahogy a település természeti erőforrásainak, sokszínű társadalmi-gazdasági kapcsolatainak áttekintése, úgy a legfőbb településfejlesztési irányok, alapelvek kijelölése során is az Önkormányzat Képviselő-testületének alapfeltétele az integrált (több tématerületre kiterjedő és azok kölcsönhatását figyelembe vevő) szemléletű megközelítés. Kiemelten fontos cél, hogy a

Nagykovácsiban tervezett fejlesztések-beavatkozások összehangoltan, integrált módon, egymást erősítő hatásukat kihasználva valósuljanak meg. Az integráció nemcsak az egyes szakterületek összehangolását jelenti, hanem a nem önkormányzati rendszerbe tartozó szereplőkkel való viszony meghatározását is.

1.2. Társadalmi egyeztetésen alapuló fejlesztés és gazdaság-politika, a fenntarthatóság elve alapján

Fontos szempont, hogy a Képviselő-testület a lakosság szükségleteinek megfelelő feladatokat hajtson végre, ennek érdekében pedig folyamatosan fel kell mérni a lakossági igényeket. Ennek módja a lakossággal történő folyamatos kapcsolattartás, a lakossági igények folyamatos monitorozása és a kétirányú kommunikáció biztosítása. Az önkormányzati döntések előkészítéseként lakossági fórumok tartásával, az online média lehetőségeinek kihasználásával biztosítani kell a döntések előtt a lakossági véleménynyilvánítást és a vélemények érvényesítését. Az Önkormányzat a település lakosságával és gazdasági szereplőivel együttműködve kívánja megvalósítani a gazdasági programban tervezett fejlesztéseket oly módon, hogy eközben a fenntartható fejlődés elve minden vonatkozásban a lehető legnagyobb mértékben érvényesüljön.

1.3 Költségvetési egyensúly szem előtt tartása

A rövid, illetve a hosszú távú fejlesztési elképzelések megvalósításának egyik alapfeltétele a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az Önkormányzat gazdálkodását nagymértékben befolyásolja a kötelező feladatellátáshoz nyújtott állami támogatás mértéke, a helyben keletkezett adó- és egyéb bevételek, ezért a költségvetési lehetőségek függvényében szükséges megvalósítani a gazdasági program egyes elemeit. A bevételek és kiadások hosszú távú egyensúlyának megteremtése érdekében fontos, hogy a fejlesztésekhez szükséges önerő biztosítása ne terhelje súlyosan az önkormányzat költséggazdálkodását. A 2020-ban bekövetkezett válság, a válság kezelésében meghozott, önkormányzatunkat is érintő forráselvonások (pl. gépjárműadó), valamint a helyi önkormányzati bevételek várható jelentős csökkenése, a rendkívüli helyzet költségeinek hatása ma még meg nem határozható következményekkel járhatnak.

1.4 Pest Megye Területfejlesztési Konceptiójával (2014-2030) összhangban Nagykovácsi számára négy fejlesztési prioritás elfogadása ajánlható

- Elkötelezett a fenntartható fejlődés megvalósítása mellett, ösztönzi a helyi adottságokon alapuló megújuló-energia hasznosítást, megóvja természeti környezetét, és kiegyensúlyozott térszerkezet, valamint jó minőségű települési környezet kialakítására törekszik.
- Komplex gazdaságfejlesztés alkalmazása, különös tekintettel a korszerű vertikumú, történeti sajátosságokra épülő mező és élelmiszergazdaságra, valamint új, versenyképes, tudásalapú termelő és szolgáltató ágazatok befogadására.
- A források szűkösségére figyelemmel elsősorban a meglévő értékek jobb felhasználására, a hatékonyabb és takarékosabb használatra helyezi a hangsúlyt, a lakossági, vállalkozói erőforrások és pályázati lehetőségek bevonásával.

- A sajátos történelmi-táji hagyományokból is következően az északi agglomerációt összekapcsoló kistérség-fejlesztési programokban való részvételre törekszik.

1.5 A 2015-ben közösségi tervezés módszerével megalkotott 10 évre szóló Integrált Településfejlesztési Stratégia máig érvényes megállapításai

Fenntartható fejlesztések

Az Önkormányzat településfejlesztési elképzeléseiben hangsúlyos szerepet kap a fenntarthatóság elvének érvényesítése. Fontos, hogy a fejlesztésekben közreműködő szereplők felismerjék és tudatosítsák, mit tudnak tenni saját kompetenciájukon belül a fenntartható településfejlesztés céljainak elérése érdekében.

Célok kiemelten:

- *Lakossági szemléletváltás*
- *Fejlesztés eredményeképpen megvalósuló szolgáltatások fenntartható működtetése*
- *Építések és felújítások során a fenntarthatóság érvényesítése*
- *Alternatív energia hasznosítása*

Humánerőforrás fejlesztése

Az Önkormányzat kulcsfontosságú területnek tartja az oktatási terület fejlesztését, illetve a helyi közösségi élet erősítését.

Célok kiemelten:

- *A fejlesztések humánerőforrás háttérének támogatása*
- *Civil kezdeményezések támogatása*

Települési funkció erősítése

A tervezett fejlesztések arra fókuszálnak, hogy a helyi lakosok minél több és színvonalasabb szolgáltatást tudjanak igénybe venni Nagykovácsiban, és ezzel együtt csökkenjen a függőség más településektől.

Célok kiemelten:

- *A helyben elérhető települési szolgáltatások bővítése, minőségi javítása*
- *A lakosság életminőségének javítása*
- *A település turisztikai adottságainak kihasználása*
- *A mozgás, a sport, és az egészséges életmód népszerűsítése*

Települési környezet fejlesztése

Az Önkormányzat számára fontos szempont a harmonikus, rendezett településkép kialakítása, ami egyaránt vonatkozik az épített és a természeti környezetre.

Célok kiemelten:

- *Épített és természeti környezet értékmegőrző fejlesztése*
- *Települési infrastruktúra fejlesztése*

Oktatásfejlesztés

A Nagykovácsiban megnövekedett számban élő családok számára természetes igény, hogy a gyerekeik oktatásának színvonalas intézményi, képzési háttere biztosítva legyen.

Célok kiemelten:

- *A meglévő oktatási intézményrendszer kapacitásbővítése*
- *A középfokú oktatás háttérének megteremtése*
- *A művészeti képzés intézményi háttérének biztosítása*

Közösségi élet erősítése

Az Önkormányzat a meglévő erőforrásaival igyekszik háttérrel biztosítani a közösségi élet színtereinek, illetve segíteni azokat a kezdeményezéseket, amik a helyi közösség kohézióját erősítik.

Célok kiemelten:

- *Helyi identitás erősítése*
- *Közösségi kezdeményezések támogatása*
- *Az ifjúság ügyeinek támogatása*
- *Civil szervezetek bevonása a településfejlesztési munkába*

Közzolgáltatás fejlesztés

Az Önkormányzat célja, hogy a közzolgáltatást nyújtó adott intézmények kapacitását, a szolgáltatások tartalmát a megnövekedett lakossági igényekhez igazítsa.

Célok kiemelten:

- *Közigazgatási munka támogatása*
- *Önkormányzat szolgáltatói jellegének erősítése*
- *Közzolgáltatási ellátórendszer minőségmegőrzése, illetve fejlesztése*

Helyi gazdaság megerősítése

Az Önkormányzat célja, hogy lehetőségeihez képest támogassa azokat a mikrovállalkozásokat, amik helyben megtalálható munkahelyeket hoznak létre.

Célok kiemelten:

- *Helyi vállalkozások támogatása*
- *Vállalkozói aktivitás növelése*

Turizmus fejlesztése

Nagykovácsi célja a település turisztikai adottságainak a jelenleginél jobb kihasználása.

Célok kiemelten:

- *Turisztikai szolgáltatásokat nyújtó szervezetek támogatása*
- *A turisztikai infrastruktúra bővítése*
- *Turisztikai együttműködések elősegítése*

Szabadidő-eltöltési lehetőségek bővítése

Szükséges a szabadidős szolgáltatást nyújtó szervezetek, közösségek támogatása, illetve a szabadidős kínálat további bővítése.

Célok kiemelten:

- *A mozgás, a sport, és az egészséges életmód népszerűsítése, támogatása*
- *Helyi kulturális és művészeti kezdeményezések támogatása*
- *Helyi kulturális és művészeti produktumok létrejöttének ösztönzése*

Épített környezet fejlesztése

Nagykovácsi területi fejlődése településképi szempontból is jelentős változásokkal jár, tehát tudatos tervezési folyamatnak kell megvalósulnia a kitűzött célok megvalósítása érdekében az épített környezet fejlesztése területén is.

Célok kiemelten:

- Szigorú építés szabályozás, építészeti karakter meghatározása
- Épített értékek védelme és hasznosítása
- Zöldterületek rekreációs hasznosítása
- Fő utca megújítása

Települési infrastruktúra fejlesztése

Szükséges, hogy Nagykovácsi területi fejlődését lekövezzék az infrastrukturális fejlesztések is.

Célok kiemelten:

- Gyűjtőutak fejlesztése, településrészek közötti kapcsolat fejlesztése
- Belterületi utak állapotának javítása, kapcsolódó parkolás megoldása
- Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése

Természeti és táji környezet

Nagykovácsi számára a táji értékek megóvása kiemelt cél.

Célok kiemelten:

- Természeti értékek védelme
- Alulhasznosított területek fejlesztése közösségi céllal

IV. AZ ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS ELEMEI**1. Pénzügyi gazdálkodás, adópolitika**

Az öt éves kitekintésű gazdasági program végrehajtásának egyik alapfeltétele a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az önkormányzatok gazdálkodása elválaszthatatlan az államháztartástól, annak egyik alrendszerét jelenti. Az államigazgatás korszerűsítése során az ágazati jogszabályok változása az önkormányzat pénzügyi szabályozását is erősen befolyásolják. Az elmúlt időszak tendenciája azt igazolja, hogy az önkormányzatoknak a jövőben egyre inkább saját bevételi forrásait kell megerősíteni, mert folyamatosak a forráselvonások, így egy struktúraváltás és szemléletváltás elkerülhetetlen az önkormányzati működés területén.

BEVÉTELEK (E Ft)					
év:	2015	2016	2017	2018	2019
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	458 406	544 830	540 401	558 442	547 479
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	1 499 975	153 057	129 038	55 412	369 336

Közhatalmi bevételek	412 525	444 319	518 104	542 277	580 499
Működési bevételek	120 711	114 371	115 553	255 593	121 908
Felhalmozási bevételek (ingatlan értékesítés)	76 000	14 567	0	0	11 850
Átvett pénzeszközök	6 303	12 412	711	349	0
Finanszírozási bevételek (pénzmaradvány, áht-n belüli dec-i megelőlegezés)	16 046	59 115	58 558	157 336	148 502
ÖSSZES BEVÉTEL:	2 589 966	1 342 671	1 362 365	1 569 409	1 779 574

KIADÁSOK (E Ft)					
<i>év:</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Személyi juttatások	294 827	364 517	425 944	489 429	545 780
Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	78 791	104 519	99 667	103 954	106 599
Dologi kiadások	545 293	451 360	464 316	495 705	526 303
Ellátottak pénzbeli juttatásai	14 475	17 112	35 362	34 558	33 041
Egyéb működési célú kiadások	69 027	197 864	128 517	51 539	45 629
Beruházások, felújítások	1 601 734	129 325	37 522	236 882	91 887
Egyéb felhalmozási célú kiadások	15 000	21 000	14 300	11 500	14 620
Finanszírozási kiadások (áht-n belüli, előző évi megelőlegezés visszafizetése.)	12 820	16 046	16 119	17 629	16 717
ÖSSZES KIADÁS:	2 631 967	1 301 743	1 221 747	1 441 196	1 380 576

KÖZHATALMI BEVÉTELEK (E Ft)					
<i>év:</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Építményadó	139 439	136 706	144 803	146 487	155 071
Telekadó	88 944	95 728	151 548	134 885	134 920
HIPA	143 249	165 376	172 165	213 273	235 943
Gépjárműadó	27 647	26 723	28 768	30 007	31 688
Idegenforgalmi adó és talajterhelési díj	1 640	797	484	389	1 599
Egyéb (bírságok, igazgatási szolgáltatási díjak)	11 606	18 989	20 336	17 236	21 278
ÖSSZES KÖZHATALMI BEVÉTEL:	412 525	444 319	518 104	542 277	580 499

2. A költségvetés főbb szerkezete és a várható tendenciák

A bevételek alakulására jellemző, hogy az állami támogatások nominálértéken is folyamatosan csökkennek, így megnő az önkormányzati saját bevételek jelentősége. A fenntartható költséggazdálkodás a közszolgáltató intézményhálózat megtakarításokat is eredményező ésszerűsítése mellett a saját bevételek (helyi adók, pályázati források) növelésével valósulhat

meg.

A költségvetési működési kiadások folyamatos racionalizálásával biztosítható egy takarékos kiadási oldal, úgy, hogy az önkormányzat által kínált közszolgáltatások színvonalát ez nem befolyásolja, sőt adott esetben javítja.

A stabil és kiegyensúlyozott költségvetés egyik eleme a szakmailag átgondolt és pénzügyileg megtervezett adópolitika. Nagykovácsi a helyi adópolitika kialakítása során három szempontot helyez előtérbe: a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességét, a megfelelő minőségi szolgáltatások garantálását, valamint a kiegyensúlyozott költségvetés megvalósítását az óvatosság, következetesség és teljeskörűség elvét követve.

A fejlesztési lehetőségeket a bevételi források határozzák meg, amelyek nagysága nagyban függ az adózói kör nagyságától, és az önkormányzat pályázati politikájától. Egyik legfőbb célkitűzésünk, hogy minden lehetséges hazai és EU-s pályázaton induljunk, amely Nagykovácsi fejlődését, érdekeit szolgálja. "Sok kicsi sokra megy" elvet követve nemcsak a nagy beruházások pályázati forrásból való megfinanszírozása fontos szempont, hanem minden a működéshez, civil szférához stb. tartozó elem is ugyanolyan jelentőségű, hiszen az így elnyert támogatással megtakarított összeg felhasználható más kiadásra a költségvetés számára.

3. Ingatlangazdálkodás

Az **önkormányzat vagyona** a 2019. évi zárómérleg alapján 15,76 milliárd forint. Az önkormányzat **forgalomképes vagyonába** tartoznak mindazok az ingatlanok és ingó dolgok, amelyeket törvény vagy önkormányzati rendelet nem sorolt a törzsvagyonba, például:

- lakások, nem lakás céljára szolgáló helyiségek
- építési telekké alakítható belterületi ingatlanok,
- építési telkek,
- külterületi termőföldek.

Az önkormányzati ingatlanok jelentős része – nettó értéken mérve -, közel kétharmada **forgalomképtelen**, a **korlátozottan forgalomképes** vagyon egyharmadnyi és a **forgalomképes** ingatlanok összértéke nem éri el az 1 milliárd forintot. A forgalomképtelen vagy korlátozottan forgalomképes ingatlanok között közterek, parkok, utak, szobrok és egyéb köztéri létesítmények mellett a közigazgatási és közszolgálati funkciókat (oktatás, egészségügy, sport stb.) kiszolgáló épületek és ingatlanok találhatók.

Ingatlanvagyon	Nettó értéke FT-ban
Üzleti vagyon	996 522 715
Korlátozottan forgalomképes	5 305 721 139
Forgalomképtelen törzsvagyon	9 462 095 008

Az Önkormányzat fontos bevételét képezi a tulajdonában lévő ingatlanok bérbeadása. A fejlesztési források számbavételénél fontos szerepet kapnak a lakó – vagy egyéb hasznosítású

– ingatlanok kialakítására alkalmas, vagy alkalmassá tehető telkek, amelyek piaci értéke örvendetesen növekszik (kecskeháti telkek, Vértés utca, Kossuth 45.).

V. MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK ÉS BERUHÁZÁSOK 2015 – 2020. KÖZÖTT

1. Részben vagy egészben pályázati forrásból megvalósult fejlesztések

Pályázat megnevezése	Támogatás összege (Ft)	Projekt összköltsége (Ft)	Pályázat tartalma
Óvodai korszerűsítés, férőhelyszám bővítés Nagykovácsiban	229 082 552	241 139 529	A Kaszáló utcai tagóvoda bővítése 3 új csoportszobával; a Dózsa György utcai óvodaépület korszerűsítése, az udvar felújítása, tornaszoba, foglalkoztató létesítése, napkollektor beszerzése; eszközfejlesztés.
Iskolafejlesztés (NSK)	81 337 282	88 837 282	Étkező építése és két tanterem kialakítása a Nagykovácsi Általános Iskolában
Új bölcsődei intézmény létesítése	167 415 823	186 017 581	Új, akadálymentes, napkollektoros bölcsőde építése 24 fő gyermek (2 csoport) számára.
Európai Mobilitási Hét – Autómentes Nap 2015	225 000	271 996	Sportolás és egészséges életmód népszerűsítése változatos programokkal.
Nagykovácsi Nagyközség közvilágítási hálózatának korszerűsítése	122 954 500	122 954 500	Nagykovácsi közvilágítási hálózatában lévő 969 darab lámpatest modernizációja és korszerűsítése, LED-es típus felhasználásával.
Új vállalkozói inkubátorház építése Nagykovácsiban	234 296 498	241 147 854	Az Öregiskola felújítása, irodák és konferenciaterem kialakítása (I. ütem), valamint új irodaépület létrehozása induló vállalkozások számára az Öregiskola mellett (II. ütem).
Nagykovácsi szennyvízhálózatának fejlesztése	1 212 361 507	1 287 957 996	Nagykovácsi szennyvíz főgyűjtő, központi szennyvízáttemelő és szennyvíznyomócső rendszer kiépítése fővárosi csatlakozással, az É-i terület szennyvízelvezetés II. ütemének megvalósítása.

Vis maior: Kökörccsin utca, Viola utca, Erdőalja utca helyreállítása	24 730 000	27 515 839	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott Kökörccsin utca, Viola utca és Erdőalja utca szakaszainak helyreállítása (1560 négyzetméter).
Vis maior: Gémeskút utca, Kőrös utca, Szamos utca, Farkas utca helyreállítása	23 596 922	26 218 802	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott Gémeskút utca 112 méteres, a Kőrös utca 214 méteres, a Szamos utca 128 méteres, illetve a Farkas utca 159 méteres szakaszainak helyreállítása.
Európai Mobilitási Hét – Autómentes Nap 2016	250 000	320 000	Sportolás és egészséges életmód népszerűsítése változatos programokkal.
Vis maior: Tátika utca, Fenyő utca, Virágos sétány	18 914 504	21 016 115	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott Tátika utca 100 méteres, a Fenyő utca 150 méteres, illetve a Virágos sétány 150 méteres szakaszainak helyreállítása.
Vis maior: Kazal utca, Rózsa utca helyreállítása	15 580 327	17 313 398	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott Kazal utca 100 méteres, illetve a Rózsa utca 210 méteres szakaszainak helyreállítása.
Vis maior: Diófa utcai híd, Ördögárok meder helyreállítása	8 070 055	9 186 941	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott Diófa utcai hídnak, illetve az Ördögárok meder sérült szakaszainak helyreállítása.
Exodusok a XX. Században	400 000	736 600	Svábkereszt felújítása, emlékkő elhelyezése a II. világháborút követően elhurcolt lakosság tiszteletére.
1956-os emlékszoba kialakítása önkormányzati épületben	5 000 000	8 790 751	Az épületrész teljes felújítását követően '56-os emlékszoba kialakítása a Kossuth Lajos utca 64. szám alatt, valamint állandó kiállítás megvalósítása.
Vis maior: Muflon utca helyreállítása	3 812 000	4 236 212	A hirtelen lezúduló csapadék által megrongált, 100 méteres szakasz helyreállítása.

Sportpark létrehozása Nagykovácsiban (beruházó: BMSK)	nincs adat	nincs adat	A Nagyszénás utca 4561/7 hrsz-on jegyzett területén 90 m ² alapterületű, gumi burkolatú sportpark kialakítása, legalább 8 db kültéri sporteszközzel.
Európai Mobilitási Hét – Autómentes Nap 2017	461 375	517 665	Sportolás és egészséges életmód népszerűsítése változatos programokkal.
Vis maior: Barack utca, Szilva utca, Ördögárok meder és a Pók utcai árok helyreállítása	26 864 000	29 848 889	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott Barack utca 360 méteres, a Szilva utca 250 méteres, valamint az Ördögárok meder 120 méteres, illetve a Pók utcai árok 300 méteres szakaszainak helyreállítása.
Műfüves kispálya építése (kivitelező: MLSZ)	25 395 429	28 217 143	Műfüves kispálya építése LED világítással, kerítéssel a sportparkkal megegyező ingatlanon.
Vis maior: Lombos utca, Ady Endre utcai árok helyreállítása	14 395 000	15 994 444	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott Lombos utca 300 méteres, az árok 300 méteres, illetve az Ady Endre utcai árok 627 méteres szakaszainak helyreállítása.
I. világháborús emlékmű felújítása Nagykovácsiban, a Tisza István téren	1 000 000	1 244 600	I. világháborús emlékmű restaurálása
Testvérvárosi találkozó és Nemzetközi Ifjúsági Tábor	10 000 EUR	10 000 EUR	A 2018. augusztus 6-tól 12-ig tartó találkozón Andód (Szlovákia), Bolatice (Csehország), Linum (Németország), Poggio Mirteto (Olaszország) és Nagykovácsi képviselői vettek részt. A rendezvény közösségi, kulturális és szakmai programokat foglalt magában.
Európai Mobilitási Hét – Autómentes Nap 2018	612 000	684 264	Sportolás és egészséges életmód népszerűsítése változatos programokkal.
Nagykovácsi, Rákóczi utca mint települési gyűjtőút felújítása	149 707 836	157 587 196	A Rákóczi utca 780 méteres szakaszának felújítása, járda- és árokrekonstrukcióval.

Vis maior: Nagyszénás utca, Kaszáló és Ady Endre utcai árok helyreállítása	30 583 000	34 001 331	Az intenzív csapadékhullás és extrém fagy következtében károsodott Nagyszénás utca 260 méteres, illetve a Kaszáló utcai árok 130 méteres és az Ady Endre utcai árok 140 méteres szakaszainak helyreállítása.
Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzata ASP-rendszerhez történő csatlakozása	6 998 335	6 998 335	Az állampolgárok magasabb színvonalú kiszolgálása érdekében az önkormányzati elektronikus ügyintézés a Magyar Államkincstárhoz kell központosítani. A támogatás a kivitelezés eszköz- és munkaigényére irányul.
Vis maior: Kálvária sétány, Erdősétány utca helyreállítása	36 152 000	becsült: 40 169 099	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott Kálvária sétány 130 méteres, illetve az Erdősétány utca 370 méteres szakaszainak helyreállítása.
Európai Mobilitási Hét – Autómentes Nap 2019	850 000	850 000	Sportolás és egészséges életmód népszerűsítése változatos programokkal.
Vis maior: Szeles, Széna, Forrás, Zsíroshegyi, Kazal és Kossuth Lajos utcai árok helyreállítása	24 060 000	26 733 500	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott vízvezető árok helyreállítása az alábbi területeken: Kossuth Lajos utca (170 m), Kazal utca (100 m), Széna utca (20 m), Szeles utca (364 m), Zsíroshegyi utca (90 m), Forrás utca (40 m).
Száva utcai felnőtt orvosi rendelő felújítása	29 871 721	31 443 917	Tetőszerkezet felújítása, födém hőszigetelése, homlokzati hőszigetelés, légtechnikai szerelés.
Kiegészítő bérrendezési támogatás	8 260 000	8 260 000	Támogatás az önkormányzati hivatalban foglalkoztatott köztisztviselők havi illetményének és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adónak a kifizetésére
Vis maior: Tinódi köz	7 875 000	8 030 320	Az intenzív csapadékhullás következtében károsodott 120 méteres szakasz helyreállítása a Tinódi közben.

Vis maior: Kolozsvár köz, Ördögárok meder helyreállítása	1 198 000	1 331 468	Az intenzív csapadékhullás hatására keletkezett károk helyreállítása: az Ördögárok mederoldala 60 méteres szakaszon lemosódott, az út (Kolozsvár köz) szegélyköve és az út széle megglazult, megsüllyedt.
--	-----------	-----------	---

2. Az Önkormányzat saját forrásából megvalósított, 5 millió forintot meghaladó összegű fejlesztések

Ravatalozó 36 millió forint

Iskolai sportsátor 22 millió forint

Rákóczi utcai híd felújítása 10 millió forint

Tűzoltó laktanya építésére támogatás 60 millió forint

Erdősétány utca felújítása 45 millió forint

Nagyszénás utcai szennyvízelvezetés 10 millió forint

Tinódi köz árokburkolat 7 millió forint

Kálvária sétány - Hidegkúti út felújítás 9 millió forint

Rákóczi utca víz- és csatornavezeték hosszabbítás 11,5 millió forint

VI. AZ ELKÖVETKEZŐ ÖT ÉV KIEMELT FEJLESZTÉSI IRÁNYAI ÉS ÁGAZATI PRIORITÁSAI

Az előző önkormányzati ciklus adataiból is látható, hogy az elmúlt 5 év fejlesztéseinek döntő többsége valamilyen támogatási forrás igénybevételével jöhetett létre. Ha a szükséges önrészeket is hozzáadjuk, a saját forrás akkor sem érte el a fejlesztési költségek 20 %-át, Amikor a következő évek fejlesztési lehetőségeit vizsgáljuk, szükségszerűen a pályázati források jelentik az alapfeltételt. A külön kiemelt, részletezett elképzelések a gazdasági program prioritásai is egyben, sőt összességében meghaladják az 5 év kereteit. Az alább felsorolt fejlesztési témakörök bekerülési költsége – óvatos becsléssel és mai árakon – eléri a 6 milliárd forintot. A program elkészítésénél abból indultunk ki, hogy a saját források kiegészíthetik az külső erőket, biztosíthatják a megvalósítás peremfeltételeit, de komolyabb sajátterős fejlesztés tervezése jelenleg nem reális. A gazdasági program nem számol hitelfelvétellel, de ha arról külön döntés születik, úgy beépül a tervbe.

A Képviselő-testület alapvető célkitűzéseket fogalmazott meg a település fejlődésével, fejlesztésével kapcsolatban.

- Nem engedünk további lakóterületi fejlesztéseket. A jelenleg még üres vagy nyaralótelkek beépülése esetén komoly kihívásokkal néz szembe a település infrastruktúrája. Nem lehet tovább bővíteni az építési területek nagyságát.
- Maradjon Nagykovácsi zsákfalú. Bármilyen országos útfejlesztés kapcsán alapvető célunk, hogy átmenő forgalom ne terhelje Nagykovácsi útjait.

- Nem engedjük, hogy Nagykovácsiba ipari beruházások jöjjenek, mert azok tönkre tennék a természeti környezetünket. Azonban fontosnak tartjuk, hogy a helyben élők ide jelentsék be vállalkozásaikat, vagy az iparüzési adójukat megosztva fizessék a székhely és a telephely önkormányzatainak. Csak olyan cégek, vállalkozások tevékenységét támogatjuk, amelyek Nagykovácsi lakosságának életminőségét nem rontják, környezeti terhelést nem rónak a településre.

Ebben a fejezetben az egyes területeken felmerült célok felsorolása, illetve a már említett részletezett elképzelések szerepelnek.

1. Települési infrastruktúra fejlesztése

1.1 Településközpont, pihenőpark közösségi tervezése

A jelenlegi tervek szerint Nagykovácsi új központjában, az új általános iskola, óvoda, bölcsőde, református templom, és a bevásárlóudvar közötti 1,5 Ha-os, egykori szántóterületen, közpark létesül. Itt a település legintenzívebben beépített részén rendkívül fontos a mikroklíma javítása, ezért a parkban őshonos növényállomány kerül telepítésre.

A Nagyszénás-hegy déli lankáján fekvő, 4561/7 hrsz-ú, önkormányzati tulajdonú területet intézmények és kereskedelmi létesítmények övezik. A Helyi Építési Szabályzat alapján két jelentős forgalmú gyalogostengely keresztezi itt egymást. A park kialakítására – a Szent István Egyetem hallgatóinak bevonásával – tanulmányterv készült, amelyet közösségi tervezés fog követni. A parkban lényeges elem a szabadtéri mozgás lehetőségeinek támogatása, így a meglévő és az új általános iskola közötti területen, az elmúlt években már szabadtéri fitness park, streetball- és műfüves focipálya létesült. Az előzetes tervek szerint mód lenne szánkózódomb, szabadtéri színpad kialakítására is.

1.2 Kossuth Lajos utca rekonstrukciója, fejlesztése

Nagykovácsi főutcájának köztérépítészeti rekonstrukciója a helyi kereskedelmi, szolgáltató vállalkozások infrastrukturális fejlesztése, valamint zöld, klímabarát gyalogosfelületek kialakítása céljából.

Nagykovácsi főutcáján, a Kossuth Lajos utcán megvalósul a vállalkozások megközelítését biztosító, biztonságos parkolási rend, a légvezetékes elektromos és távközlési hálózatok földkábelrel való kiváltása, kiépül az esztétikus közvilágítás, így biztosítva az intenzívebb és többszintes növénytelepítést. A fejlesztés eredményeként szaporodhatnak a kisvállalkozások, így azokban új munkahelyek létesülhetnek.

A főutca XXI. századi színvonalú kialakítása régi vágya településünknek. A rendezésre kiírt ötletpályázat eredménye alapján készült el a köztér megújítási tanulmányterv. Az elektromos és távközlési hálózatok rekonstrukcióját tervezetjük. Ezek kivitelezési költségeinek csökkentése érdekében tárgyalunk a szolgáltatókkal. Kormányzati pályázati forrásból a jövő évben megépül a közel 1 km hosszú útszakasz zárt csapadékvíz elvezető rendszere, ezzel biztosítva területet a fejlesztéshez. A faállomány felmérése megtörtént. A projekt során az út két oldalán – a téri elemek figyelembevételével – parkolósáv kerül kialakításra. Az országos közút ingatlanának útpályán kívüli területeit önkormányzati kezelésbe vesszük.

1.3 Helyi gazdaságfejlesztési koncepció

Az alapvető célkitűzéseink között szerepel, hogy ipari tevékenységet ne engedjünk a településre. Semmi olyan tevékenység nem támogatható, amely veszélyezteti a településen élők nyugalmát, a környezetünk védelmét. Azonban kiemelt célunk, hogy a településen élők bejelentkezzenek ide, és cégeik, vállalkozásaik székhelye is Nagykovácsiban legyen, ezzel segítve az iparüzési adóbevételek emelkedését, amelyek további fejlesztéseket tesznek lehetővé.

1.4 Úthálózat fejlesztése, járdák építése

A település gyors növekedését, az üdülőövezetek beépülését nem tudta időben követni az út- és járdahálózat fejlesztése. Állandó probléma az utak állapota, a járdák hiánya. A fejlesztések központi pályázatokból, támogatásokból történő finanszírozása elengedhetetlen a település számára. Előkészített tervekkel rendelkezünk több gyűjtőútra, mellékútra és járdára, amelyek finanszírozási lehetőségre várnak.

A Nagykovácsi és a főváros közötti egyetlen közúti kapcsolatot biztosító, nagy forgalmú Kossuth Lajos utca és a szintén nagy forgalmú Ady Endre utca kereszteződésében körforgalom, valamint kijelölt gyalogos-átkelőhely kerülne kialakításra, a Pók utcában pedig járda létesülne, nagyban növelve ezáltal a közlekedésben részt vevő lakosok biztonságát.

A Nagykovácsi és Budapest közötti teljes gépjármű-forgalmat bonyolító, igen nagy – egyben elsőbbséget élvező – forgalmú Kossuth L. u., valamint az arra jelentős forgalmat ráhordó Ady E. u. kereszteződésében a torlódás jelentős, az Ady Endre utcából a kikanyarodás körülményes. Ugyanezen csomópontnál a gyalogosok biztonságos átkelése a Kossuth Lajos u. páratlan oldaláról a páros oldalon lévő, Budapest felé tartó tömegközlekedési megálló irányába szintén nem biztosított. Az ugyancsak jelentős forgalmat bonyolító Pók utcában pedig a gyalogos forgalom – járda hiányában – az úttesten és a padkán történik. A tervezett körforgalom, kijelölt gyalogos-átkelőhely és járda kialakítása nagyban könnyítené a közlekedést, és növelné az abban részt vevők biztonságát.

Nagykovácsi gyűjtőúthálózatának lokális fejlesztése a Vértes utca kiépítése, a Zsíroshegyi út és a Kálvária sétány - Turista út rekonstrukciója, valamint a lakóúthálózatnak felújítása.

A fejlesztés során, a település gyűjtőúti hálózatából, kiépül a Vértes utca 560 m hosszban, továbbá Zsíroshegyi út felső, 440 m-es részén, és a Kálvária sétány - Turista út 850 m-es szakaszán teljes rekonstrukció történik. Az ófalu és az egykori zártkerti területek lakóúthálózata – a csapadékvíz elvezetés megoldásával – felújításra kerül.

Az Amerikai Iskola által generált megnövekedett gépjármű forgalom kezelése is megoldást kíván. Az iskola vezetőségével olyan megoldáson dolgozunk, amely mérsékli a reggeli és délutáni csúcsforgalom okozta kellemetlenségeket.

1.5 Önerős útépités szorgalmazása - területnek megfelelő műszaki tartalommal

A gyűjtőutak aszfalttal történő burkolása és a vízelvezetési problémák megoldása után nagyobb hangsúlyt kaphat az önerős útépités megvalósítása. Az önkormányzat - mind anyagilag, mind műszaki tanácsadással - támogatja a ráhordó utcák közös útépitési kezdeményezéseit (pl. Mecsek utcában megvalósult lakossági kezdeményezés).

1.6 Temetőrekonstrukció, emlékkert, szóróparcella kialakítása

A temetőrekonstrukció, emlékkert és szóróparcella kialakítása már megkezdődött az előző ciklusban az új ravatalozó megépítésével. A Corvinus Egyetem tájépítész hallgatói munkáinak felhasználásával 2017 októberében Koncepciótervet készítettünk, ami mentén haladva tovább folytatjuk a temető megújítását.

A temetőben megtörténő területrendezéseket követően hosszútávon is biztosított lesz a temető fenntarthatósága.

A szóróparcella kialakítása egy új lehetőséget biztosít az elhunytak méltó búcsúztatására. A kiemelt régi német sírkövek egy emlékkertben kerülnek elhelyezésre, ahol azok is elhelyezhetik az emlékezés virágait és gyertyáit, akiknek szeretteik távol vannak eltemetve.

A főbb temetői útvonalak burkolásával, a csapok, kutak és szemetesek lecserélésével egy szép megújult temető fogadja majd az idelátogatókat.

1.7 Kálvária kápolna környezete, stációk kialakítása

A Kálvária kápolna környezete, stációk kialakítása már régi terve a település vezetésének. A kápolna környezetének rendezésére kész tervekkel rendelkezünk. A kialakításra kerülő stációkért méltó emléket állít a korábban elpusztult keresztútnak. Az egyes stációkat a temetőből kiemelt régi sváb sírkövek felhasználásával tervezzük megvalósítani. A megépülő támfal, a térkőburkolás és térbútorok elhelyezésével egy hangulatos pihenőkert kerül majd kialakításra.

1.8 Generációk és hagyományok háza

Ezen épület megvalósítására már korábban beadtunk egy határon átnyúló pályázatot, amely sajnos nem nyert el támogatás. A tervekben szerepel egy a Rákóczi utca 1. szám alatt épülő tájház, ami helyet adna a sváb helytörténeti gyűjteménynek is, ezzel tisztelve településünk nemzetiségi múltja előtt.

1.9 Békás tó és környezete, továbbá az Ördög-árok forrás rehabilitációja

A Békás-tó és környezetének megújítása egy régóta húzódó fejlesztési terv. A tulajdonviszonyok rendezését követően lehetőség nyílik a Békás-tó környezetének rendbetételére. Az erről szóló tervek már az előző ciklusban elkészültek, leegyeztetésre kerültek a Duna-Ipoly Nemzeti Park munkatársaival. Egy ökopark kialakítása a célunk, ahol a tó kitisztítása, a mederfal megerősítése mellett elültetésre kerülhetnek az újszülöttek fái, meseösvényt, mezítlábas parkot alakítanánk ki.

Az Ördögárok forrás tisztítása, és kiépítése a Pilisi Parkerdő már elnyert pályázatának keretén belül kerül megvalósításra. A forrás foglalása, a víz levezetése, padok és asztalok elhelyezése 2021 tavaszáig megvalósul.

1.10 Záportározó megvalósítása, a csapadékvíz településünkön tartása

A Nagykovácsi medencében fekvő település egyetlen vízelvezető eleme az Ördögárok patak. A domboldalakon a heves esőzések kapcsán kialakuló villámárvizek komoly veszélyt jelentenek. A korábbi belterületbe vonások és beépülések miatt, valamint a burkolt felületek növekedése miatt a zöldfelületek visszaszorultak, valamint a déli hegyoldalak egykori zártkerti területeinek – közel 1500 ingatlan – lakóövezeti átsorolását nem követte az út és vízelvezető hálózat kiépítése. Ezt orvosolná, lokálisan, a cca. 15 Ha-os vízgyűjtő terület vízelvezetésének megoldása.

Átfogó terv készült a Zsíroshegy vízelvezetésére, valamint a falu elején épülő – vízmegtartást segítő – záportározó megvalósítására.

A Kút u. – Szarvas u.– Kút köz – Erdősétány u. nyomvonalon D 400 átmérővel, 400 m hosszban, zárt csapadékvíz elvezető rendszer létesülne, ami a 2253 hrsz-ú vízmosásba kerülne bevezetésre. A belterületről kijutó esővíz – villámárvíz – megfogására az Ördögárok patak külterületi szakaszán a 0119 hrsz-ú és a 0121/64, védett földrészleteken 15.000 m³-es záportározó létesülne. A természetvédelmi területen – vizes élőhely – megvalósítandó záportározó Remeteszőlős és Pesthidegkút belterületeinek védelmén túl, a terület természetes állapotának fenntartását is elősegíti.

1.11 P+R, B+R parkolók kialakítása

Az Ady Endre utcában 40 személygépkocsi és 20 kerékpár számára burkolt, fásított P+R és B+R parkoló létesülne, olyan árnyékoló szerkezettel, amelyre napelemeket telepítenénk, a hálózati gépjárműtöltő energiaellátásának biztosítására. A Nagykovácsit Budapesttel összekötő – pályázati forrásból megvalósuló – kerékpárút végpontjának és a település belső részének kapcsolata az Ördögárok partján biztosítható.

Nagykovácsi tömegközlekedési kapcsolata Budapesttel a BKK 63 busz. Ennek Teleki-Tisza Kastély megállójánál az Ady Endre utca végén kerülne kialakításra a 40 + 20 férőhelyes P+R és B+R parkoló, elősegítve a munkába járás környezetkímélő módját. Az 12 kWp teljesítményű napelemedzés, egyrészt a járművek – első sorban a kerékpárok – védelmét szolgálja, de ezen túl a gépjármű töltők ellátását is biztosítja. A hivatásforgalmi kerékpáros kapcsolat megteremtése céljából, a 2021-ben megvalósuló Budapestre vezető kerékpárútnak a település belső részére való csatlakoztatására a Teleki-Tisza-kastély parkján keresztül, cca. 300 m hosszban, az Ördögárok patak 918. hrsz-ú közterületi ingatlanán van mód. Ezt a nyomvonalat tartalmazza Nagykovácsi Szabályozási Terve.

A fenti célok, elképzelések megvalósításához elengedhetetlen feltétel pályázati támogatások elnyerése, egyéb külső források bevonása.

2. Környezeti fenntarthatóság

2.1 Klímastratégia megalkotása, széleskörű kommunikációja és a stratégia megvalósítása

Nagykovácsi Klímastratégiájának megalkotása már folyamatban van, a társadalmasítás hamarosan megtörténik. Célunk egy olyan stratégia kidolgozása a helyi civilszervezetek és a lakosság bevonásával, ami iránymutatást ad a klímaváltozás hatásainak lecsökkentésére, ami megkönnyíti a változásokhoz való alkalmazkodást, és felkészíti a települést az esetleges hatások hasznosítására. Az elkészült dokumentum széleskörű ismertetése már a tájékoztatás és a szemléletformálás részét képezi.

Ennek keretében újból vizsgálni kell, hogy a felhagyott szeméttelep jövőbeni sorsa mi legyen. A megoldások közül azt kell választani, amelyik a legkisebb káros következménnyel jár.

2.2 Levegőszennyezettségmérő és időjárásjelző állomások felállítása, a mérési adatok folyamatos feldolgozása és elemzése

Nagykovácsi fekvéséből adódóan a helytelen fűtés által okozott légszennyezés fokozott mértékben jelenik meg. Ennek folyamatos nyomon követése, esetleges jelzőrendszer felállítása mindannyiunk érdeke. Ennek keretében még idén megvalósul a levegőszennyezettségmérő szenzorállomások telepítése. A szenzorok által szolgáltatott adatok segítségével figyelemmel tudjuk kísérni a levegő minőségének esetleges romlását, és ilyen esetben felhívást közölhetünk a lakosság felé a tennivalókról. A mérések hosszú távú eredményei alapján fogjuk tudni meghatározni a további lépések szükségességét.

A szenzorok telepítése az első lépés a jövőt jelentő Smart-city program megvalósulása felé. Folyamatos tájékoztatás, szemléletformálás természeti környezetünk védelme érdekében, érzékenyítés a témában.

2.3 Zöldhulladék koncepció kidolgozása, helyi komposztálás megvalósításának előmozdítása

A helyi természetvédő szervezetek, intézmények és szakértők bevonásával kidolgozzuk Nagykovácsi zöldhulladék koncepcióját.

Alapvető szándékunk az ingatlanokon és közterületeken keletkező zöldhulladék helyben tartása és hasznosítása, a természetbe történő visszaforgatása. Célunk a Nagykovácsi területén keletkező zöldhulladék befogadására és feldolgozására alkalmas zöldhulladék-lerakó és -feldolgozó telephely létesítése a talaj elszegényedésének megakadályozása, a talajerő helyben tartása, a környező védett természeti területeket érő illegális zöldhulladék-lerakások visszaszorítása és a zöldhulladék-szállítás során keletkező környezeti ártalmak csökkentése céljából.

Pályázati támogatás esetén a fejlesztés során zöldhulladék-lerakó és -feldolgozó telephely létesülne, amely fogadná a településen – mind közterületen, mind lakossági ingatlanok udvarain – keletkező zöldhulladékot, amely a feldolgozását követően, mint természetes eredetű, értékes talajjavító szervesanyag, felhasználásra kerülne a közterületi zöldfelületek gondozása, valamint a lakossági udvarok talajerő-visszapótlása során.

2.4 Önkormányzati intézmények megújuló energiaforrásokkal történő korszerűsítése

Önkormányzati intézmények megújuló energiaforrásokkal történő korszerűsítése. Napelemek telepítése a Kispatak Óvoda Kaszáló utcai, az Öregiskola Kossuth Lajos u. 64. szám alatti, továbbá az önkormányzat Kossuth L. u. 1. épületén. Az épületeken elhelyezett napelemekkel biztosítjuk az óvoda és a bölcsőde, az 1956-os múzeum, a nemzetiségi önkormányzat, valamint a településüzemeltetési intézményünk áramigényét 120 kWp teljesítményben. A korszerűsítés során a meglévő elektromos rendszereken túl, a gázüzemű melegvíztermelés is elektromos üzemű lenne, továbbá biztosítaná a helyi busz járműveinek töltését.

Nagykovácsi fekvéséből és tiszta levegőjéből adódóan alkalmas a napelemes rendszerek telepítésére. Az általános iskolánkon 2011-ben létesített berendezés az intézmény energiaigényének több mint 30 %-át fedezi. A Kaszáló utcai épület déli tetőfelületein elhelyezett cca. 50 kWp rendszer biztosítaná az óvoda és a bölcsőde, világítási és melegvíz ellátási, a Kossuth L. u. 64. épületre telepítendő 20 kWp teljesítmény, a múzeum és helytörténeti terem, míg Kossuth L. 1-ben kialakítandó 50 kWp rendszer a településüzemeltetési intézmény épületének világítási, fűtési és melegvíz ellátási, igényeit elégítené ki. Ez utóbbi helyszínen kerülne kialakításra az elektromos helyi buszok töltőállomása is.

2.5 Faültetési program folytatása, előzetesen fafelmérés készítése értékeléssel

Az Agrárminisztérium összehangolt fásítási és erdősítési programjainak a célja, hogy 2030-ra az ország területének 27 százalékát tegyék ki az erdővel és fával borított térségek. Nagykovácsit körülölelik az erdők, de sajnos sok az elöregedett, esetleg beteg fa, amelyeknek kivágás utáni pótlásáról gondoskodnunk kell. A „Minden születendő gyermeknek ültessünk egy fát” program keretében már több éve folyamatosan növeljük az elültetett fák számát. A Békás-tó ökoparkban kialakítandó liget is az újszülöttek fáiból valósulhat meg.

2.6 Átfogó vízelvezetési és vízgazdálkodási koncepció kidolgozása– csapadékvíz megtartása, természetközeli vízvisszatartó rendszerek lehetőségének megvizsgálása

A környezeti fenntarthatóság alapvető eleme a csapadékvíz elvezetése, begyűjtése és településen tartása. Az 1.10. fejezetben részletezett 15.000 m³-es záportározó ezt a célt szolgálja. A megvalósult záportározó vízvételi lehetőséget teremt a közterületek locsolásához, valamint itató helyet biztosít a környező erdőkben élő állatok számára.

A fenti célok, elképzelések megvalósításához elengedhetetlen feltétel pályázati támogatások elnyerése, egyéb külső források bevonása.

3. Turizmus, idegenforgalom fejlesztése

3.1 Turizmusfejlesztési koncepció és települési arculat kidolgozása

A turizmus esetleges fejlesztésének kérdése mindig megosztja a település lakosságát. Örülünk a fejlesztéseknek, de nem szeretnénk, ha Nagykovácsit ellepnék a turisták, minden sarkon a kirándulók által lerakott autók akadályoznák a közlekedést.

Egy jól átgondolt turizmusfejlesztési koncepció kidolgozása elengedhetetlen a kérdés mindenki számára megnyugtató és elfogadható kezeléséhez. A Pilisi Parkerdő Zrt-vel és a Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal közösen kerül kialakításra egy fejlesztési terv.

A terv részét képezi a marketing lehetőségek kihasználása, egy Nagykovácsi brand kialakítása, gyalogos és kerékpáros turista térképek készítése és kiadása, prospektusok, tematikus oldalakon való megjelenés, táblák és felfestések frissítése, nevezetességekhez új táblák készítése.

3.2 Kerékpárút építése

A Nagykovácsit Remeteszőlőssel és Budapesttel összekötő kerékpárút építésére már elnyert pályázattal rendelkezünk. A szükséges előkészítő munkák megkezdődtek. Az építéssel párhuzamosan kiépítésre kerül a Sebestyén-kápolna szomszédságában egy kerékpáros pihenőhely és szervízpont - a Pilisi Parkerdő kerékpáros fejlesztési koncepcióján belül. Érdeemes elindulni a kerékpárosbarát település kritériumainak való megfelelés mentén.

A Budakörnyéki Önkormányzat Társulási Tanácsa a Zsámbéki- és Nagykovácsi-medence turisztikai vonzerejének növelése és a kerékpárhálózat fejlesztése érdekében tanulmánytervet készített. A terv alapja lehet egy még szélesebb körű, az EuroVelo 14-nek a Budapest – Balaton viszonylatát elérő kerékpáros integrációnak.

3.3 Helyi vállalkozók bevonása

A helyi vállalkozók bevonása elengedhetetlen az idegenforgalmi fejlesztések megvalósításában. Akár munkával, akár szálláshely szolgáltatással segítik a megvalósulást, az együttműködés mindenképp Nagykovácsi és az itt lakók előnyére válik.

3.4 Turisztikai alpinfrastruktúra megteremtése

A fenntartható turizmus megvalósulásához elengedhetetlen az infrastruktúra fejlesztése – közkutak kitisztítása és kiépítése, pihenőhelyek létesítése, köztéri bútorok és szemetesek kihelyezése, valamint parkolók kialakítása mind ezt a célt szolgálja.

3.5 Évszaktúrák, teljesítménytúrák

A Kinizsi Természetbarát Egyesület Nagykovácsi túraszakosztályt alapít a közeljövőben. Az ő szervezésükben kerülnek megrendezésre az Erdőjáró klub Évszaktúrái.

2017 óta az Önkormányzat a Mobilitási Héthez kapcsolódva a környező hegycsúcsokat érintő teljesítménytúrát szervez a település lakosai, általános iskolások és óvodások részére, különböző korosztályokhoz igazodó távokkal. Célunk, hogy e közel 1000 főt megmozgató rendezvény a Stabil Sport Egyesület szakmai támogatásával továbbra is megrendezésre kerüljön.

3.6 Hétvégén is nyitva tartó helyi gyűjtemény

Terveink szerint a Budai Tájvédelmi Körzetben, az Ördögárok patak forrásvidékén lévő „Békás-tó” környezetében ökopark kerül kialakításra (korábban részletezve), a település keleti határában lévő Bronz-barlang feltárássra és bemutatásra kerül, a főtér közelében a település múltját is bemutató, turisztikai információs központ, „Hagyományok háza” épül.

Nagykovácsit kivételes táji adottsága – területének 80 %-a védett terület, jórészt erdő – predesztinálja az aktív turizmus fejlesztésére, melyre csak ráerősít Budapest közelsége. Az elképzelések szerint, a már ma is közkedvelt „Békás-tó” környezetében – élőhely revitalizáció keretében – ökoparkot alakítanánk ki, melynek elsődleges célcsoportja a gyermekkorú lakosság lenne. Így mese-tanösvény, mezítlábas park, állatsimogató létesülne. A Vöröspocsolyás-hegy tömbjében található – részlegesen megkutatott – Bronz-barlangot feltárnánk és bemutatnánk, amivel a budai karsztbarlangok méltó vetélytársává válnánk. A település központi, patakparti területén olyan interaktív turisztikai információs központ, „Hagyományok háza” épülne, ami a látnivalókon kívül Nagykovácsi múltját is bemutatná.

A fenti célok, elképzelések megvalósításához elengedhetetlen feltétel pályázati támogatások elnyerése, egyéb külső források bevonása.

4. Kultúra- és közösségfejlesztés

Nagykovácsi kulturális stratégiájára alapozva lépések tervezése a település kulturális alapú arculattervezéséhez

- Nagykovácsi ünnepi kultúrája magas színvonalának megőrzése;
- a már hagyományosnak mondható nagyrendezvények (Varázskastély, Búcsú, Művészeti találkozó stb.) szinten tartása, illetve fejlesztése;
- a nagyrendezvények belső térben való rendezése tervezése, előkészítés, a tervezés összehangolása más beruházásokkal;
- Nagykovácsi közgyűjteményi, közművelődési feladatainak ellátására alapított és fenntartott Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár intézmény tevékenységszerkezetének folyamatos fejlesztése a lakossági igények és szakmai szempontok alapján;
- a feladatellátás fizikai és tárgyi körülményeinek magas színvonalon tartása, a technikai háttér folyamatos fejlesztése;
- közösségfejlesztési akciók támogatása, kulturális jellegű civil, lakossági kezdeményezések támogatása;
- törekedni kell a helytörténeti gyűjtemény látogatóközpontszerű elhelyezése, a jelen értékei közé integrálva a múlt dokumentumait, a kor követelményeinek megfelelő: digitalizált, interaktív, a múzeumpedagógia módszertanának alkalmazására megfelelő térben, amely lehetőséget kínál generációk, közösségek találkozására, turisztikai vonzerőként is működhet, állandó kiállítóhelyként szolgálva;
- Nagykovácsi kulturális webes felületeinek, az Öregiskola weboldalának, illetve a Nagykovácsi Krónikának fejlesztése.

A sportcélú együttlétek bővítése érdekében

- Pihenőpark sportolási lehetőségekkel (új központ),
- Futókör megvalósítása a kastélyparkban

- Streetballpálya fejlesztése
- Gyermektanösvények, mesetúra útvonalak kialakítása, gondozása
- Versenyek rendezése

Pályázati támogatás esetén

Multifunkcionális közösségi színtér kialakítása, a Nagykovácsi faluház – Tisza István tér 7. – rekonstrukciójával.

A projekt keretében az egykori református templom műszakilag rendkívül elavult, vályog falazatú, közel százéves épületének részleges bontásával, majd újjáépítésével a helyi közösségi szereplők bevonásával új multifunkcionális épület létesül. Az új közösségi házban mód lesz a fiatalokat célzó tevékenységek megvalósítására, valamint a civil szervezetek akcióira.

A Nagykovácsi főterén álló Faluház, az egykori református templom épületéből került kialakításra, ami 1946-ban, egy parasztház átalakításával jött létre. Az épület vályogfalai felvizesedtek, tetőszerkezete károsodott, nyílászárói tönkrementek, energetikailag pazarló, így nem tudja betölteni a faluház funkcióját. A részleges újjáépítés során – az ikonikus épületrészek megőrzésével – olyan, a digitális jelenlétre is fókuszáló közösségi színtér létesül, ami elsősorban a fiatalok kulturált időtöltését segíti elő. A Faluház szimbiózist alkotna az Ördögárok patak másik oldalán létesülő Hagyományok házával, így a két épület közötti festői szabad területen, nagyobb közösségi rendezvények megtartására is lenne mód.

5. Az ágazatok prioritásai

5.1. Egészségügy

- Jelentősen javítana a minőségi egészségügyi ellátáson egy új egészségház kialakítása, valamint saját orvosi ügyeleti rendszer megvalósítása. Erről szól a pályázati elképzelés.
- A Készenléti Szolgálat keretein belül egy mentőkocsi munkába állítása, megfelelő személyzettel javítaná az azonnali beavatkozás lehetőségeit, a helyi lakosság és az ide kirándulók életésélyeit.
- Az önálló védőnői épület megvalósítása terv szintjéig már a bölcsőde kialakítása során eljutott. Vagy önálló épületben, vagy a felszabaduló gyermekorvosi rendelőben kaphatnának elhelyezést a védőnők.
- A prevenció jelentősége mindenki számára egyértelmű, ezért egészségmegőrzési, betegség megelőzési programok szervezésére, a helyes szemlélet kialakítására van szükség, továbbra is biztosítjuk a térítésmentes laborszolgáltatást.

Pályázati támogatás esetén

Nagykovácsi új központjában, az új általános iskola, óvoda, bölcsőde, református templom, és a bevásárlóudvar közelében új egészségház létesülne, a településen jelenleg működő 4 felnőttorvosi, 2 két gyermekorvosi, és két fogorvosi praxis részére. Természetesen biztosítanánk itt teret a szakorvosi rendeléseknek, illetve ezek jövőbeni bővülésnek is.

Nagykovácsiban a felnőttorvosi rendelés jelenleg a vályog falazatú, nyolcvan éves egykori körorvosi lakóépületben, a fogorvosi az ötven éves, egykori takarékszövetkezet épületében

folyik. Természetesen ezek műszaki állapota – a folyamatos felújítások, karbantartások ellenére – erősen leromlott és nem elégítik ki a mai kor elvárásait. Az új egészségház településközpontban fekvő, 4561/2 hrsz-ú, önkormányzati tulajdonú ingatlanon, az új református templom mögött létesülne földszintes elrendezéssel, de az épület emeleti részén mód van azon szolgálati lakások, apartmanok kialakítására is, melyek nevelési intézményeink munkaerőhiányát enyhíthetnék. Az oktatási, nevelési intézmények, és a bevásárlóudvar közelsége a telepítés szempontjából kedvező.

5.2. Köznevelés

5.2.1 Általános iskola bővítése

A 2019-ben elnyert iskolabővítés – az intenzív tárgyalásoknak köszönhetően – új épületben valósulhat meg. A 8+8 tantermes új iskolaépület mellé egy modern tornacsarnok épül 3+3 öltözővel, kisteremmel, lelátóval. A teljes mértékben felszerelt iskola modern infrastruktúrát és tágas elhelyezést biztosít majd a felsőbb évfolyamoknak. Ez a fejlesztés hosszútávon megoldja az iskola helyszűkéből adódó gondjait.

A most készülő tervek alapján lehetőség lesz egy további épületszárny megépítésére, amely később lehetőséget biztosíthat egy felmenő rendszerben megvalósuló középiskola létesítésére.

5.2.2 Óvodafejlesztés, óvodaépületek állagmegóvása, minőségbiztosítás támogatása, munkaerő biztosításának segítése

Nagykovácsi új lakóterületeinek intenzív népességnövekedése és a gyermekkorúak magas (26 %-os) aránya indokolja, hogy az önkormányzat óvodai ellátását diszlokáljuk. Így a pályázati projekt keretében új, 3 csoportszobás óvoda létesülne a Domb u. 2. sz. ingatlanon, a munkaerő helyben tartása céljából pedig szolgálati lakóépület, „fecskeház” épülne a Dobos Károly téren, a Hrsz:4561/2 telken.

Nagykovácsi déli hegyoldalain fekvő – egykori zártkerti – új lakóterületein teljességgel hiányozik az intézményi ellátás. Ez első sorban az óvodai szolgáltatásban mutatkozik meg, melynek hiánya – a hosszú, csak autóval megoldható – megközelítések környezetszennyezési kérdéseket is felvetnek. A település óvodái jelenleg közel 100 %-os kihasználtsággal működnek, az új épülettel kismértékű bővítés is történne, hiszen az ófaluban lévő Száva utcai óvoda bölcsődévé, vagy idősek napközbeni tartózkodójává alakulhatna át. A települési intézményeinkben égető a munkaerőhiány, amit csak szolgálati lakások biztosításával tudnánk mérsékelni. Ezért a településközpontban szolgálati lakóépület létesülne, elsősorban a pályakezdő dolgozók részére.

5.3. Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások

A **szociális és gyermekjóléti ellátás** intézményi keretét 2021-től a Budakörnyéki Önkormányzati Társulás által fenntartott budakeszi székhelyű Híd Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat veszi át. Új szolgáltatásként megjelenik

- az időskorúak rendszeres napközbeni ellátása,
- a gyermekek nyári időszakban történő napközis ellátásának megszervezése, kedvezményes vagy ingyenes ellátás biztosítása,

- igény szerint a segélyhívó rendszer bevezetése.

Megvalósítjuk a bölcsőde két csoportszobával, 24 fővel történő bővítését, a már megnyert pályázat segítségével.

Továbbra is kiemelt feladat a fogyatékkal élők és hozzátartozóik rendszeres segítségének megszervezése, továbbá a Covid19 kapcsán védtelenné és szociálisan ellehetetlenülő családok segítése, összefogás erősítése.

5.4. Közösségi közlekedés

5.4.1 Elektromos buszok beállításának szorgalmazása (BKK)

A Fővárosi Közgyűlés által 2019-ben elfogadott Budapesti Mobilitási Terv (BMT) egyik fontos célkitűzése a környezetbarát járműtechnológiák elterjedésének ösztönzése. Az elgondoláshoz csatlakozva szeretnénk elérni, hogy a 63-as autóbuszjáratot teljes egészében elektromos meghajtású járművekkel üzemeltessék.

5.4.2 Hegyi buszjárat újraindítása

Nagykovácsiban csak a főutcán közlekedik a BKK 63-as buszjárata, mindössze 5 megállóval. Az elmúlt 30 év településfejlesztései okán, egyes – elsősorban hegyoldali – lakóterületek közel 1,5 km-re kerültek a megállóktól, és 1 km-re az iskolától, óvodától. Ez a távolság a mindennapos munkába/iskolába járáskor már túl nagy, így lakosaink rákényszerülnek a környezetszennyező autóhasználatra. Ezen segítene a tervezett elektromos buszjárat, ami a forgalomtechnikai tanulmányunk alapján két viszonylatot tartalmazna. Ezek, a 300 m-es „ráhordás” figyelembevételével, közel 100 %-ban lefednék településünket. A járművek tárolása, töltése az önkormányzat Kossuth L. utcai telephelyén lenne megoldva, az ott található csarnoképület felújításával.

Pályázati forrás esetén megvalósításra kerülne a helyi – hegyi – buszjárat, elektromos meghajtású midi buszokkal, a járművek üzemeltetésének, tárolásának biztosításával. A fejlesztés során 3 db. alacsonypadlós jármű kerülne beszerzésre. A buszok üzemeltetését helyi vállalkozó bevonásával oldanánk meg, így teremtve új munkahelyeket. A járatvonalon burkolatjavítási munkálatok elvégzése is szükséges.

5.4.3 Telekocsi program digitális újraszervezése, üzemeltetése a fenntarthatósági és a klímastratégia célkitűzései alapjának

Településünk környezeti adottsága miatt nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk a levegőszennyezés visszaszorítására. Ennek egyik lépése a fővárosba be- és kiközlekedő autók számának csökkentése. Már korábban megszerveztük a Nagykovácsi telekocsi programot annak érdekében, hogy ne legyen gyakori az „egy autó – egy személy”, amely sajnos visszatérő látvány munkába vagy iskolába menet. A telekocsi oldal nem érte el célját, használata nem vált mindennapossá a nagykovácsiak körében. A program digitális újraszervezése – egy telefonos applikáció tervezése és megvalósítása – nagyban segítheti ennek a programnak a sikerességét.

5.4.4 P+R és B+R parkolók létesítése

A Nagykovácsi úton közlekedő autós szám csökkentésének következő pillére a P+R és B+R parkolók kialakítása. Ahogy azt fentebb írtuk az Ady Endre utcában 40 személygépkocsi és 20

kerékpár számára burkolt, fásított P+R és B+R parkoló létesülne, olyan árnyékoló szerkezettel, amelyre napelemeket telepítenénk, a hálózati gépjárműtöltő energiaellátásának biztosítására. A Békás-tó ökopark megvalósulása esetén - a Telki út mellett - kialakításra kerül egy parkoló, amely rendezett várakozási lehetőséget biztosít a településre érkező kirándulók számára.

5.5. Közigazgatás

A veszélyhelyzetben bevezetett home office alapvetően változtatta meg a hivatal munka-, szokás- és ügyfélfogadási rendjét. Az ASP (Application Service Providing) bevezetésével az elektronikus ügyintézés szerepe került előtérbe. Az ügyfelek számára lehetőség nyílik az E-önkormányzati portál igénybevételére, ahol az ügyfélkapuval rendelkező állampolgárok elektronikusan vehetik igénybe a hivatal szolgáltatásait. A jövőben az elektronikus ügyintézés népszerűsítésére és kommunikációjára nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Ezen ügyintézési mód kényelmes az ügyfeleknek, környezetbarát és az ügyintézési időt is lerövidíti.

5.6. Közbiztonság

5.6.1 A Közbiztonsági Központ felszerelésének, a Készenléti Szolgálat működtetésének támogatása

Új tűzoltó gépjármű (fecskendő nélküli) beszerzése és üzemben tartása.

Nagykovácsi zsákfalú jellege indokoltá teszi azt, hogy a helyi Széchenyi Ödön Önkéntes Tűzoltó Polgárőr Mentési és Természetvédelmi Egyesület gépjárműparkja megfelelő legyen arra, hogy a településen és szűk környékén rövid kitérési idővel el tudja látni a tűzvédelmi feladatokat. Egy lehetséges pályázati projekt keretében új gépjármű kerülne beszerzésre, a fenntartási időszakban történő működés finanszírozásával.

Nagykovácsi kivételes adottságokkal rendelkező település: területének 80%-a védett, jórészt erdő. A dinamikus népességnövekedés szükségessé teszi az infrastruktúra fejlesztését, így a helyi tűzoltó egyesület gépjárműparkjának bővítését, ami által káresemény esetén a kitérési idő rövidül. Az erdőtüzvédelmi intézkedéseket és az emelt minőségű katasztrófavédelem előnyeit élvező lakosság száma - kirándulók nélkül - meghaladja 9000-et. A projekt műveleti jármű beszerzésére és működési költségeinek fedezésére irányul, amelynek tulajdonosa az Önkormányzat, üzemeltetője az egyesület. A projekt fontosságát példázza, amikor 2014-ben fagyáskár következtében a Nagykovácsi útra dőlt fák Nagykovácsit és Remeteszőlöst elzárták a külvilágtól, intézkedésre csak a helyi egyesületnek volt módja.

Pályázati lehetőségektől függetlenül is fontos a Készenléti Szolgálat támogatása, hiszen nemcsak tüzesetek alkalmával vonulnak ki, hanem balesetek során is elsőként érnek a helyszínre segíteni vagy a rendezvények alkalmával is ők őrzik biztonságunkat. Emellett tagjaink aktív részesei a helyi társadalmi munkáknak és a gyerekeknek való élményszerzésben is élen járnak (pl. 2020. Mikulás napja).

Az önkormányzat minden lehetséges módon segíti az egyesület lakossági támogatását is (pl. adomány kampány szervezése).

5.6.2 Kamerarendszer telepítése és beüzemelése

A kiépítendő kamerarendszernek a Közbiztonsági Központ biztosít helyet. Az épület átadásával településünkön elérhető és megvalósítható cél egy megfigyelő kamerarendszer kiépítése, hiszen a kihelyezésre kerülő biztonsági kamerák központi egysége és megfigyelőhelyisége is

elhelyezésre került az ingatlanban. A tervek szerint Nagykovácsiban 33 térfigyelő kamerát helyezünk ki, közülük 2 kamera rendszámfelismerő, és a település elejére kerül. A rendszámfelismerő kamera nemcsak biztonsági célokat szolgál, hanem segítségével a behajtási engedéllyel nem rendelkező tehergépjárművek is kiszűrhetők, így ösztönözhetjük a szabálykövető magatartást, emellett bevételnövelő eredményt is hozhat.

5.6.3 Közvilágítás bővítése

Az eddig kivilágítatlan utcákat és utcarészeket a közbiztonság fokozása és a balesetveszély elkerülése érdekében bevonjuk a közvilágítási hálózatba. Ezek: Tátika utca, Szeles köz, Lombos utca, Temető utca, Hanga utca, Vértes utca, Csille utca.

A még mintegy 500 hagyományos köztéri lámpát ledes izzókra cseréljük.

5.6.4 Közlekedésbiztonság feltételeinek fejlesztése, szemléletformálás

Gyalogátkelőhelyet alakítunk ki a Kossuth L. u.– Ady E. u kereszteződésében, valamint támogatjuk az Adyligeti Rendészeti Szakgimnázium előtti buszmegállónál tervezett zebrát. A közlekedési tervnek megfelelően további sebességcsökkentésre figyelmeztető táblák és jelzések kihelyezésére kerül sor a nagy forgalmú átkelőhelyek környezetében, különösen, ahol gyermekek mozgása jellemző.

Szorgalmazzuk a gyermekintézményekben a korosztályoknak megfelelő közlekedésbiztonsági felkészítést.

5.7. Vagyongazdálkodás területén

5.7.1 Új források felkutatása, pénzügyi lehetőségek elemzése

Az önkormányzat piaci vagyona elsősorban ingatlanokból áll. A Vértes utcai telek fejlesztése és építési telkekké alakítása jelentős mobilizálható tőkét jelent, úgyszintén komoly értéket képvisel a Kossuth u. 45. szám alatti ingatlan és a Kecskéháton lévő összesen mintegy 6000 m² telekvagyon is.

A pályázati lehetőségekről a korábbiakban sok szó esett. Emellett említést érdemel az a lehetőség, amivel a pályázaton kívüli, egyedi döntésekkel elérhető támogatások, fejlesztések lehetőségét ragadjuk meg a kapcsolati hálókon keresztül.

5.7.2 Új polgármesteri hivatal létesítése

A XXI. századi színvonalú, lakosságbarát közigazgatás megvalósítása elképzelhetetlen egy ehhez méltó, de nem túlzó polgármesteri hivatal felépítése nélkül. Egy új épület alkalmas arra is, hogy az egyre több házasságkötésnek alkalmas helyszínt adjon, egy többfunkciós tanácssteremmel kombinálva. Ennek forrása lehet ingatlanvásárlás vagy csere, értékesítésből származó bevétel, pályázat és ezek variációi.

5.7.3 Bérbeadható üzlethelyiségek kialakítása (pl. régi polgármesteri hivatal épületében)

Fontosnak tartjuk a helyi vállalkozások, kereskedések támogatását, mert ezen keresztül az önkormányzat fejlesztésekre fordítható bevétele nő. Az új polgármesteri hivatal megépülésével lehetőség nyílik a régi épület új funkciójú felhasználására, átalakítására, abban akár – a Képviselő-testület döntése alapján – bérelhető üzlethelyiségek kialakítására. Ezzel lehetőséget biztosítunk a helyi vállalkozóknak, kereskedőknek, hogy termékeikkel, illetve szolgáltatásaikkal

bővítsék a helyi kínálatot.

5.7.4 Szolgálati lakások kialakítása (Cserkészszövetséggel együttműködésben)

Szolgálati lakások hiányában intézményeink állandó problémája a munkavállalók lakhatásának megoldása. Az intézményekben visszatérően jelentkező munkaerőhiánynak egyik oka is a lakhatási nehézség. A Cserkészszövetséggel kötött megállapodás alapján a parkban megépülő szolgálati lakások közül 4 db felett az önkormányzat fog rendelkezni. Ezen lakások bérlői kizárólag az Önkormányzat intézményeinek dolgozói lehetnek. Ez a konstrukció lehetőséget biztosít a pedagógushiány kezelésére.

5.7.5. A településüzemeltetési intézmény, az 1956-os emlékház és a nemzetiségi önkormányzat számára használatba adott épületeinek energia-hatékonyság-központú felújítása

Pályázati támogatás esetén

1. A Kossuth Lajos utca 1. sz. alatti csarnokban elektromos fűtés kerül kiépítésre, a külső hőszigeteléssel és nyílászárócsereivel párhuzamosan. A NATÜ számára felújításra kerülő – egykori TSZ melléküzemág – csarnoképület több mint 200 m²-es déli tetőfelületén és az udvaron telepítendő napelemek fogják biztosítani az épület elektromos felület és sugárzó fűtését. Természetesen a közel 50 éves téglá határoló szerkezetek és a földemek szigetelésre, a nyílászárók cseréjére kerülnek.

2. A Kossuth L. u. 64 sz. alatti épületen külső hőszigetelés készül. Az 1956-os emlékház vályog falazatú épületében 2016-ban pályázati forrásból valósult meg az emlékhely. A pályázati forrás már nem fedezte a külső fal és földem hőszigetelését. A helyiségekben elektromos fűtés üzemel, melynek energiaellátását szintén napelemek biztosítják. Ezen beavatkozások szükségesek a német nemzetiségi önkormányzat számára használatba átadott épületrész tereiben is.

5.8. Adópolitika terén

A COVID 19 miatt a következő években nem várható a közhatalmi bevételek növekedése. Ezért fontos a bevételek teljesítése, a kintlévőségek csökkentése, ezzel a járvány önkormányzatra gyakorolt hatásainak mérséklése.

Az adómértékek arányosítása tavaly megtörtént, adóemelést és új adónem bevezetését nem tervezzük.

Az építményadóval kapcsolatos kedvezmények feltételeinek a felülvizsgálata során

- adótartozás-mentességet és
- hulladékszállítási közszolgáltatás igénybevételét,

mint feltételeket előírjuk,

- a nyugdíjas kedvezmény esetén a jövedelemhatár emelésre kerül, így a nyugdíjasok szélesebb köre veheti igénybe a kedvezményt.

5.9. Kapcsolatrendszer és munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése

Az információk átadásához, a lakosság és vállalkozások eléréséhez nélkülözhetetlen a településmarketing, a brandépítés, a kommunikáció és az információáramlás fejlesztése, a

gyors és hiteles reagálás.

Nagykovácsi élő testvérvárosi kapcsolattal rendelkezik a cseh Bolatice, a német Linum, a szlovák Andód, az olasz Poggio Mirteto és a francia Canejan településekkel. A kapcsolatok jövőbeni fejlesztése érdekében szükséges azok alapjainak és céljainak tisztázása. Érdekes a kérdést a helyi vállalkozások lehetőségeinek bővítése érdekében is vizsgálni.

Az eddigi jó együttműködés további erősítése szükséges az egyházak és civil szervezetek erőteljesebb bevonásával a partnerség, a gondoskodás témakörében.

Újból elindítjuk a helyi vállalkozói fórumot, kidolgozzuk a vállalkozókkal való kapcsolattartás programját, megfogalmazzuk a célokat és eszközrendszereket.

A környékbeli és Budapest környéki településekkel együttműködve fontos az agglomerációs jövőkép kialakítása, közös megoldások kidolgozása hasonló problémákra, településközi kapcsolatok ápolása a közös témák területén.

Erősebb érdekképviselőket alakítunk ki az önkormányzati szövetségek és társulások révén. A Nagykovácsi Önkormányzat tagja a Budakörnyéki Önkormányzati Társulásnak, amelyben Kiszelné Mohos Katalin polgármester vezetésével működik az Agglomerációs Jövő Bizottsága. Részes a Fővárosi Agglomerációs Önkormányzati Tanácsnak, a Pilisi Medence Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása Egyesületének (Pilisi Kötet). Tevékenyen részt vesz a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) munkájában, ahol Fegyveres Fiskál Gábor alpolgármester környezetvédelmi tanácsnok. Kihasználjuk a kapcsolatokban rejlő szinergiákat.

VII. ÖSSZEZÉS

A gazdasági program egy integrált szemléletű fejlesztési tervdokumentum, mely előre vetíti a következő öt év fejlesztési irányait, elképzeléseit. A dokumentumban található fejlesztések megvalósulása a források rendelkezésre állásának tükrében valósulhatnak meg. A fejlesztési elképzelések esetenként akár túlnyúlhatnak a 2024-es éven.

A település arculatát meghatározó komplex kép, a szolgáltatások színvonala és a rendezvények minősége egyaránt meghatározza az itt élők életminőségét és az ide látogató turisták véleményét. Éppen ezért a település-üzemeltetés, a közszolgáltatások színvonala, az oktatás-nevelés és a sport éppolyan fontos feladat és cél, mint a gazdaság fejlesztése.

A gazdasági program tervezésekor az Európai Unió források felosztását még nem ismerjük. Konkrét pályázati lehetőségek hiányában a tervezés is nehezebb. Ahogy azt a programban kifejtettük, külső forrás bevonása nélkül csak a helyi adóbevétel terhére tudunk fejlesztéseket, beruházásokat megvalósítani, miután a jogszabályokból fakadó kötelező feladatellátás és az önkormányzat által önként vállalt feladatok finanszírozása megtörtént. Ez meglehetősen szűk mozgásteret hagy számunkra.

A tervezett fejlesztések változhatnak is, hiszen a lakossági igények, elvárások, az intézmények működéséhez szükséges további feladatok vagy a finanszírozás esetleges változtatásai befolyásolhatják a kitűzött célok megvalósulását. Gondoljunk csak a gazdasági program elfogadásának időpontjában fennálló körülményre, amelynek következtében hatályban van a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) kormányrendelet, amelyben a kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány

következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére másodszor is veszélyhelyzetet hirdetett ki.

A 2020-as év, a COVID-19 humánjárvány mindannyiunk életében nyomot hagy. A koronavírus járvány minden gazdasági kihatását nem ismerjük, de az biztos, hogy az adóbevételek mértéke csökken, amelynek hatása több éven át lesz érzékelhető. Az adóbevétel mértékének bizonytalansága magával hozza a fejlesztések megvalósulásának bizonytalanságát is. Azonban a Képviselő-testület és a településvezetés feladata az, hogy ebben a nem könnyű helyzetben is minden pályázati lehetőséget és minden lehetséges forrást megragadjon Nagykovácsi fejlődése érdekében.

Az Önkormányzat törekszik arra, hogy a gazdasági programban meghatározott célkitűzések hitelfelvétel nélkül, minél több pályázati forrás bevonásával valósuljanak meg. Azonban a folyamatos és fenntartható fejlődés érdekében, amennyiben Nagykovácsi lakosságának igényein alapuló a fejlesztési cél, a Képviselő-testület rendkívül körültekintően és felelősségteljesen jár el egy esetleges és szükségszerű hitelfelvétel során.

Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzatának legfőbb célja a település lakóinak szolgálata, működése során érvényesíti a közérdek elsőbbségét az egyéni érdekekkel szemben. Kiemelt feladatnak tekinti a helyi értékek, a természeti és épített környezet védelmét, a település múltjának, hagyományainak őrzését, ápolását.

A Képviselő-testület és a polgármester a gazdasági programban megfogalmazott törekvések megvalósítása érdekében minden jogszerű és etikus eszközt megragad, a döntéseknél szem előtt tartja a programban kifejtett célokat.